9

2022.
október

Tüntetések a tanárokért: mit kell tudni a polgári engedetlenségről? // 1956 emlékéről Boston, Massachusettsben // Ádám Zoltán, a Corvinus docense az átalakult egyetemről // Száz tonna méregiszap az Illatos úton // József Attila mozija a Ferenc téren // Skandináv krimi: magyar rögvaló a Ráday utcában // Európa-liga: a tavaszra készül a Fradi

ferencvárosi
közérzeti
magazin

www.9magazin.hu

Támogassuk az Osztag utcai tűzeset károsultjait!

Június 26-án délben a 9. kerületi Osztag utca 15. szám alatti sorházban tizenhét család éppen az ebédjéhez készülődött. Békés, nyugodt, nyári vasárnapnak tűnt, mígnem hirtelen elkezdtek kiabálni az utcán: tűz van!

Fél órán belül kiköltöztették a lakókat, a ház tetőszerkezete leégett. Az oltáskor minden lakás elázott, festés, burkolatok, vezetékek, gépek, bútorok váltak használhatatlanná. Sokaknak életük munkája veszett oda.

Aki ismeri a környéket, tudja, hogy nem a leggazdagabb emberek lakják; közülük több családot most a hajléktalanság fenyeget.

Folyamatban van a ház megállapodása a kivitelezővel, a biztosító részlegesen téríti a kárt. A lakók döntő többsége nem sok önerővel tud hozzájárulni a felújításhoz, így még hiányzik egy komoly összeg. Ennek összegyűjtésére indult támogatási akció.

Aki tudja, támogassa a társasházat!
Számlaszám: OTP 11709002-20124513
Kedvezményezett: Budapest, Osztag utca 15. társasház
Közös képviselő: Nagy Julianna, Unit-Help Bt.

Köszönjük!

A TARTALOMBÓL

5 / **NAGYKÖVET**
Pressman közvetlen, derűs, éles eszű diplomata benyomását keltette.

14 / **LŐTÉR**
A hang pont a lakóházakkal szemben pattan vissza.

18 / **KOMPOSZT**
Négy nagy láda, még hozzá a Boráros téren, mert ott van ekkora hely.

23 / **NAPPALI**
A Tompa 17 nemcsak kávézó és programhelyszín, hanem könyvkölcsönző is lesz.

25 / **GASZTRO**
Mindegy, csak hozzanak egy jókora kebabot, ami bárányból készült.

Impresszum
9 magazin : : 2022. október
ingyenes lap – ISSN 2732 3471
Megjelenik 38 ezer példányban
Felelős kiadó: Ferencvárosi Média Nonprofit Kft.
Főszerkesztő: Vágvölgyi B. András
Felelős szerkesztő: Nagy Ildikó Emese
Olvasószerkesztő: Novák Zsófia
Képszerkesztő: Déri Miklós
Lapterv: Vajda Borbála és Vári János Hunor
Címlapfotó: Stépán Virág
Tördelőszerkesztő: Neményi Zsolt
Szerkesztőség: 9@ferencvaros.hu
Levélcím: 1096 Budapest, Haller utca 27.
Hirdetésfelvétel: szerkesztoseg@ferencvaros.hu

Lapszámainkat megtalálja a www.9magazin.hu honlapon.
Ha nem kapja meg a lapot, kérjük, írjon a terjesztes@9magazin.hu e-mail-címre.

TÖRTÉNELEM EGYKOR ÉS MA

A **Tűzoltó** és a **Tompa** utca, **Angyal István** és **Bárány János** kerületében persze **minden október *Rocktóber*** is, városi gerillákat, flaszterpartizánokat ünneplünk, bár most épp némileg máshová helyeződik a figyelem fókusza. Rezsinövelés, szénszünet jön, a légópince előzetes kitakarítása a feladat, kormányzati oldalról a létezhető legvállalhatatlanabb külpolitika zajlik: a tágabb szemhatáron **sötét fellegek** gyülekeznek.

Beh jó volna e-roller-dresszúrázásról, épülő-szépülő Ferencvárosról, virágzó és szaporodó vállalkozásokról, fejlődő egészségügyről (a kerületben tényleg fejlődött), megújuló, világszínvonalú oktatásról, boldog gyermekekről, mindenki arcán elterülő, leginkább **észak-koreai** úttörőket megidéző egyenmosolyról, kompország komposztálásáról írni – bár utóbbiról azért írunk. De struccmód tetéznénk csak ezzel a bajt, szőnyeg alá söpörnénk a közelítő lehetséges katasztrófát, segítenénk a kerület és a világ kiszolgáltatását a **Gonosznak.** És ezt most nemcsak a „**gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan**” 1968-as jelszava alapján mondjuk, hanem tényleg nagy a baj. 1945 óta nem volt ilyen közel a bolygó a világháborúhoz, Magyarország a gazdasági összeomláshoz, a 100 éves Schwarz néni az Ipar utcában a fűtetlen lakáshoz. (Reméljük, enyhe lesz a tél, emberarcú a klímaválság.)

Most neki lehetne állni **dzsingiszkánozni** meg **rettegettivánozni**, de szűk a terjedelem, ha tág a merítés, legyen annyi elég, hogy bajaink forrása a neosztálinista imperializmus, amely ellen többek közt bátor nők is felemelik szavukat; mint például éppen a Budapesten, minap a Könyvfesztiválon felszólaló Nobel-díjas dokumentarista író, a belorusz **Szvetlana Alekszijevics**, vagy Moszkvában és szerte a világon a börtönviselt orosz punkcsoport, a *Pussy Riot* tagjai: **Nágya Tolokonnyikova** vagy **Marija Aljohina**. (Utóbbi **underground dívák** nagy nemzetközi támogatója többek között az e számunkban is szóba kerülő **Patti Smith** is.)

Varga Judit igazságügy-miniszter asszony is nő – róla tudható, hogy mindig „csinál dolgokat” –, sajtóértesülések szerint azzal fogadta az új amerikai nagykövetet, hogy „isten hozta a szabadságharcosok országában”. Azt a fajta „szabadságharcost” persze, akire Varga Judit gondol, a magyar nyelv a maga fenségességében **1849 óta muszkavezetőnek** hívja. Október van, 23-a hónapja, s ez nekem és más hasonszőrűeknek a kedvenc magyar ünnep, még ha tudjuk is, hogy a ma magyar világa nem október 23-a, hanem 1957. május 1-e világa, a behódolás, a muszkavezetés elfogadásának a világa; később a kis könnyebbségek, elvtelenségek, megúszások és hazugságok, hűbéri viszonyok világa, ami a kádári Magyarországot is jellemezte, meg a mostanit is.

A NER egyik szócsöve, főszerkesztő kolléga és ex-MSZMP-aktivista, a hűdött **Bencsik András** valamelyik propagandaműsorban a minap már arról delirált, hogy a balti gázvezeték-robbanások miatt – melyeket jó eséllyel orosz hadihajók követtek el – **hadat kéne üzenni** az Egyesült Államoknak. Erre már volt példa, az utolsó világháborúban, a hadüzenet átadásakor fel is vonta szemöldökét a washingtoni State Departmentben egy illetékes („– Na de kivel van Magyarországnak problémája? – Romániával. – És nekik is hadat üzentek? – Nem. Ők a szövetségeseink. – Értem.”), de van a feneketlen hülyeségnek is egy ördögi köre, mély kútja, és korunk, valamint Bencsik András ezt példamutatóan demonstrálja.

Az orosz agresszió óta ennek a kis szerkesztői portrénak ezen az oldalon az **ukrán zászló** volt a háttere; ezt most, erre az alkalomra megváltoztattuk. Na nem azért, mert Orbán államtitkár – ő ugye a Balázs, nem a Viktor – szerint „orosz–amerikai háború” zajlik a szomszédunkban, amit Kövér házelnök is megerősített, hanem azért, mert **régi atlantisták vagyunk**, az európai teszetoszaságnál jobban bízunk abban az amerikai hozzáállásban, amelyik 1917 és 1943 óta többször megsegítette kontinensünket, először a nyugati felét. 1989 óta a keleti középső köztes részt, most fegyverekkel a keletit is. Utóbbi háborúban az amerikai haderő a valamivel több mint 16 millió katonával, egymilliós veszteséggel inkább nevezhető „óriásnak”, mint „szankcionálgató törpének” – ahogyan mifelénk védencét, az EU-t mostanában nevezik. Amely **450 milliós EU-hoz** képest a 140 milliós Oroszország sem annyira óriás, különösen, hogy a földjében dúsan termő olaj, gáz, nyersanyag dacára a békebeli GDP-je is kevesebb, mint például a 60 milliós, divatcipők és tésztafélék gyártásában jeleskedő Olaszországé.

Ünnepeljük, hogy ismét tettre kész és alkalmas nagykövet érkezett az Egyesült Államokból Budapestre *(lásd: 5. oldal)*, akitől olyan hivatali eredményeket várunk, amilyeneket **Mark Palmer** vagy **Donald Blinken** nagykövetek már elértek itt. A szerzői fotó némileg szimbolikusnak van szánva: nyolc éve, egy észak-kaliforniai magyar filmes találkozón, hajón született a San Franciscó-i öbölben, az egykor rettegett börtönszigetet, az **Alcatraz** előtti kikötéskor, mely börtönsziget a vezérmaffiózó **Alphonse Capone** fogva tartásáról is híres, és amelyet „bennszülött amerikaiak” egy időben, a hetvenes évek elején elfoglaltak, hogy a kis szárazföldet szuverénné nyilvánítsák. A kép készültekor (fotó: Kocsis Tibor, a kiváló dokumentumfilmes) az egykori börtönben az otthoni kommunista hatóságok által rengeteget vegzált **Aj Vej-vej** kiállítása zajlott éppen: többek között legóból rakott ki diktátorportrékat a kínai disszidens művész.

A **legó**ról pedig még a serdületlen, oktatásmegvont gyermekek is tudják, hogy **szétszedhető.**

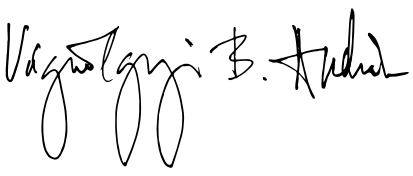

1956 EMLÉKÉRŐL BOSTON, MASSACHUSETTSBEN

„Távolítsák el… Felzaklató tartalom, jelentem… Ettől leszek magyar?!… Ez obszcén, jelentem” – idézetek az Only in Boston oldal kommentjeiből, amelyek az 1956-os magyar emlékművet ábrázoló képre érkeztek.

1986 októbere óta Boston belvárosában áll egy emlékmű. A bronzból készült, közel **öt méter magas** szobrot a bostoni magyar közösség adományokból, a harmincadik évfordulóra állíttatta fel. Nem akárhová: a One Liberty Square-re, a Szabadság térre. A Boston belvárosában, üzleti negyedben, szűk utcák kereszteződésében álló kis, háromszög alakú tér három **kiemelkedő eseményre** emlékezve viseli a nevet.

1765. augusztus 14-én az itt állt brit illetékhivatalt dühös bostoniak az adó elleni tiltakozásul lerombolták. Egy éven belül Anglia visszavonta az adóbélyegtörvényt. (Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy 1773-ban a közelben zajlott a bostoni teadélután, az amerikai függetlenségi háború kitörésének előzménye.)

1793. január 24-én kapta meg a tér a Szabadság nevet, a francia forradalom előtt tisztelegve.

1986. október 23-án itt állítottak szobrot **a magyar forradalom** emlékére.

Az emlékmű egy, gyermekét az ég felé tartó meztelen nőt ábrázol. Lába alatt, az utcakövekből épült barikádot idéző tört struktúrák között arcok, felettük-közöttük elesett harcos tartja a lyukas zászlót. Az említett kommentelők egyelőre csak a posztot akarják eltávolíttatni, a szobrot nem – szerencsére. Kár volna érte. Erőteljes, nem véletlenül vált ki indulatokat. Kifejezi az elhatározást, a jövőképet, az erőt, a fájdalmat, a fiatalságot, a bizonytalanságot, a veszteségeket, a nincstelenséget, a magányt és a reményt.

1956-ban a Magyarországról emigrálók fő célpontjává az Egyesült Államok vált. Bostonban elsősorban értelmiségiek telepedtek le, akik a Harvard és az MIT (Massachusetts Institute of Technology) diákjai, ösztöndíjasai vagy tanárai lettek. A **Harvard Kör** alapítói között olyan veteránok is voltak, mint Borsody István, a *Prágai Magyar Hírlap* újságírója, később Oberlinben Jászi Oszkár titkára. A legaktívabb szervező Koncz Lajos bel-

Fotó: Gutjahr Zsuzsa

gyógyász volt, aki idővel a lakását tette meg a harminc-negyven fős stabil társaság központjává – emlékezik vissza a kezdetekre a 92 éves Balogh Károly, a Harvard volt orvosprofesszora, aki 1958-ban érkezett Bostonba.

Koncz **brookline-i lakása** lett az értelmiségi kör találkahelye, ahol a magyar kultúra iránti érdeklődés élénkülése hívta életre az irodalmi, zenei összejöveteleket, majd idővel politikai, filozófiai, kortárs művészeti programok szervezését. A 90-es évek közepéig havi két-három színvonalas programot bonyolítottak le itt. A rendszerváltás előtt és alatt megfordult a Harvard Körben Tamás Gáspár Miklós, ifj. Bartók Béla, Magyar Bálint, Orbán Viktor, Demszky Gábor és e lap főszerkesztője is. A 2003-ig működő kör 213 dokumentált eseményt szervezett, önkéntes munkából, a tagok befizetéseiből, s pénzt kalapozva a fellépők utazására. A főszervező betegeskedésével **megritkultak, majd elhaltak** a találkozók.

Az 56-os forradalom emlékművének felállítását a Harvard Kör részeként létrejött csoport éveken át tartó munkával szervezte meg. A Ferencvárosban ismerősen cseng a közösségi tervezés, önkéntesség. A bostoniak sem csinálták másként. A szobor felállításának ötlete Kristóf Iván mérnöktől származott, de Balogh doktor mellett bábáskodott az emlékmű körül a pályáztatást intéző Serényi Miklós művészettörténész és Beér János matematikaprofesszor is: ő 1944-ben Wallenberg segítője volt, svéd védlevéllel, túlélte a vészkorszakot, majd '56-ban már a BME adjunktusaként állt ki a forradalom mellett, a következmények elől menekülve került a tengerentúlra.

A felhívásra tizenkét mű futott be, kikötésként szerepelt, hogy a kádári Magyarországról nem származhat szoborterv. A nyertes emlékművet a Magyarországról 1945-ben elmenekült szülőktől Bajorországban született **Hollósy György szobrászművész** tervezte és készítette. A finanszírozás közadakozásból, gyűjtéssel valósult meg. Balogh Károly vállalta, hogy az amerikai egészségügyi dolgozók 700 ezer fős névsorából írjon mindenkinek, akinek magyar neve volt. Az Államok minden részéről jöttek pénzek. Elv volt, hogy mindenki az éves jövedelme egy napra eső részét adja be: összesen 80 ezer dollár adomány érkezett.

„56-nak nagy varázsa volt" – mondta az emlékmű leleplezésekor Edward Kennedy, az állam egyik szenátora. A talapzat mellé felállított tábla pedig **John F. Kennedyt** idézi 1957 októberéből: „Nem volt még egy, az 1956. október 23-hoz hasonlatos nap a nemzetek megszületése óta, amikor ennyire jól látszott az emberek végtelen vágya a szabadságra, függetlenül attól, hogy mekkora az esély a sikerre és hogy mekkora áldozatot kell hozni érte."

JFK gondolata **ma is érvényes,** itt és világszerte.

Gutjahr Zsuzsa

AZ ÚJ AMERIKAI NAGYKÖVET BEMUTATKOZÁSA

MEGOSZTÁS HELYETT

Az elmúlt évek egyik legkülönösebb eseménye az USA magyarországi nagykövetségén zajlott október első napjaiban. Az új nagykövet, a 45 éves David Pressman mutatkozott be a sajtó és a hazai közélet jeles szereplői előtt.

Különös volt, ugyanis rég lehetett közös társaságban látni a független, az ellenzéki és a kormányoldal ismert szereplőit. Megfigyelni, ahogy az Orbán-kormány módszeres és durva szekírozásainak kitett Iványi Gábor lelkész és Gulyás Gergely kancelláriaminiszter mintegy kétméternyire egymástól békésen szendvicset majszolnak. Egymás mellett vonulnak föl olyan távoli univerzumok hősei, mint a sokszoros olimpiai és világbajnok Hosszú Katinka, Kolodko Mihály, a Budapest-szerte szétszórt apró bronzszobrok alkotója és Merkely Béla, a covidharc közepesen sikeres tábornoka. Egymást tessékelik udvariasan az ajtónál, mondjuk, Orbán Balázs, a miniszterelnök politikai igazgatója és Márki-Zay Péter. Na jó, idáig azért nem jutottunk. A szekértáborok ezen a derűs kora estén is igyekeztek a saját köreikben maradni: hiába az amerikai kezdeményezés, maguktól nem vegyültek. Az önkormányzati szférából az akkreditált nagykövet az ország nevét talán egyszer, ám egy másik államét rengetegszer említette: Ukrajnáét. Ami a jelen helyzetben érthető, hiszen, ahogy ő fogalmazott, „egy ajtó választ el bennünket a háborús országtól". Nem Magyarország

Fotó: Stépán Virág

említett hódmezővásárhelyi polgármester mellett elvétve lehetett csak arcokat fölfedezni: a 9. kerület független vezetője a meghívottak közé tartozott.

David Pressman kifejezetten közvetlen, derűs, ám éles eszű diplomata benyomását keltette. Talán nem túlzás történelminek mondani, hogy a nagyszámú vendégsereg személyes fogadása és a bemutatkozások után elmondott rövid beszédében a Magyarországra frissen súlytalanságát fejezte ki ezzel, inkább az ország iránti felelős és féltő érzéseit.

Majd tizenhárom évnyi tudatos megosztás után üdítően hatott a követségnek a különféle politikai táborok elfogulatlan keveredésére irányuló szándéka. Pillanatokra, ha a bámész jelenlévő lehunyta a szemét, még azt is érezhette: szinte normális országban él. Aztán ez az illúzió persze hamar szertefoszlott, legkésőbb a követség kapuján kilépve.

Bojár Iván András

Fotó: Tóth Ádám

TANÁRTÜNTETÉSEK

MIT KELL TUDNI A POLGÁRI ENGEDETLENSÉGRŐL?

Október 5-én országszerte több mint húszezer tanár – köztük ferencvárosiak is – sztrájkolt, és csaknem ezer vett részt polgári engedetlenségben, figyelmeztetésképpen megtagadva a tanítást, miközben támogatóik és diákjaik számos helyen vontak élőláncot az iskolaépületek köré. Budapesten a Keleti pályaudvartól a Széll Kálmán térig húzott élőlánccal és a Margit hidat, majd a Kossuth teret elfoglaló negyvenezres tüntetéssel fejezték ki szolidaritásukat a résztvevők, akik a NER államának az oktatást és a tanárokat ellehetetlenítő politikája, a megfélemlítés és fenyegetés ellen tiltakoztak. Milyen lehetőségei vannak, mi a természete a polgári engedetlenségnek? – erről kérdezte a 9 Hegyi Szabolcsot, a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) szakértőjét.

9: Csak hatalmi túlkapásra, törvényszegésre, politikai önkényre adott válasz lehet a polgári engedetlenség ?

Hegyi Szabolcs: Nincs jogi definíciója vagy jogszabályi kerete. Valamilyen lefektetett jogszabály, törvényi kötelezettség megszegését jelenti, formálisan tehát jogszabálysértés, aminek a motivációja azonban **nagyon is morális:** a hatalmi önkényre, az alkotmányos elvek felrúgására adott reakció. Bármilyen kormány vagy hatóság hozhat olyan döntést, amely formálisan jogszerű, viszont szembemegy alkotmányos elvekkel, alapvető jogokkal. A legtipikusabb példa erre a pedagógusoké, akiknek a sztrájkjogát a magyar törvényhozásban szabályos szavazással csonkították meg olyannyira, hogy ha a pedagógusok szabálykövetők lennének, akkor képtelenek lennének munkabeszüntetésre. Pedig **a sztrájk valóban alapjog,** benne van a magyar alaptörvényben is: a munkavállalók érdekeik védelmében élhetnek a munkabeszüntetés jogával. Persze úgy van benne, hogy „törvényben meghatározottak szerint". A törvényeket pedig a parlamenti kétharmad **ellenzék és egyeztetés nélkül** alakítja, a sztrájkjogot például kiheréli. A mostani helyzet is mutatja, hogy van ugyan alaptörvényünk meg Alkotmánybíróságunk, de ezek jogállamisági szempontból problematikusak, mert nem képesek **a törvényhozót megfékezni.** Adott esetben tehát még olyan elvekhez is ragaszkodhat a polgári engedetlenségi mozgalom, amelyek nincsenek rögzítve ebben az alaptörvényben. De fontos, hogy olyan **igazságtalanság ellen** tiltakozzon, amit alkotmányos szempontokkal, alapvető morális követelményekkel alá lehet támasztani. A polgári engedetlenség **erős tiltakozási forma,** és mint mondtam, minden

esetben törvényszegés. Az igazolhatósága miatt fontos az is, hogy mindig arányosnak kell lennie, **tartózkodni kell** az anyagi károkozástól és mások jogainak megsértésétől.

9: Az oktatási kormányzat arra hivatkozik, hogy a tanárok engedetlenségével a diákok tanuláshoz való joga sérül.
HSZ: Attól, hogy a tanárok nem tartanak meg néhány órát, vagy akár egy teljes napig is szünetel az oktatás, még nem feltétlenül sérülnek a tanulói jogok. Az elmaradt órákat be lehet pótolni, éppúgy, mint amikor **nem a tanárok engedetlensége miatt** kell szüneteltetni az oktatást. A diákok támogató tiltakozása is erős érv az ellen, hogy az ő jogaikat csorbítanák a munkamegtagadó tanárok. De valóban a tiltakozók felelőssége, hogy úgy válasszák meg **az engedetlenség formáját**, hogy ne sértsék mások jogait. Ha arra tudnak hivatkozni, hogy nem okoztak kárt senkinek, arányos volt a törvényszegés, alkotmányos elvekkel szembemenő **hatalmi önkény ellen** tiltakoztak, azt a bíróság respektálhatja, sőt, mindenképpen figyelembe kell vennie.

9: A laikusok többsége úgy tudja, a bíró „papírból dolgozik": megvan a rendőrség hivatalból tett feljelentése, megvan a nem tagadott tényállás, tehát a polgári engedetlenkedőt elítélik.
HSZ: A bíró nem (csak) papírból és nem csak a jogszabályok szövegéből dolgozik. Kötelessége számításba venni az alkotmányos alapelveket is, **az egyén alapjogait** az írott joggal együtt, és meg is vannak ehhez az eszközei. Ha olyan szabályt kellene alkalmaznia, amiről

Hegyi Szabolcs
Fotó: Stépán Virág

KOVÁCS KRISTÓF

VÉLEMÉNY

KIRÚG, LEVON, VÉGREHAJT

„A FŐISPÁNON LEHETETT RÖHÖGNI, HÁLA A HÁTTÉRBEN MEGHÚZÓDÓ DÖBRÖGI-SZÁLNAK; A TANKERÜLETEN NEM. A TANKERÜLET ENNEK A TÖRTÉNETNEK A TITKOS ÉS KÍNOS FŐSZEREPLŐJE."

Van bennük gondolat, azt meg kell hagyni; nem egy agyoncizellált gondolat, de egy gondolat minél egyszerűbb, annál hatásosabb. A leghatásosabb gondolat talán a lejtőn lefelé gördülő **bazi nagy koloncé:** gurulok, gurulok, mindenkit szétlapítok, nagyjából így lehetne szavakba önteni a gondolatot.
Mire ez a cikk az olvasók elé kerül, alighanem vége lesz a tanárok és diákok lázadásának – de amíg tartott, Budapestet **élőlánc szelte keresztül,** az országot pedig a szolidaritás a tanárokkal és a diákokkal, bár ez nem kettészelés, inkább egybeforrasztás. Egy pillanatra együtt voltunk, igen, így: **mi, az ország** – és ezen belül a magát több iskolával is képviseltető Ferencváros.

Épeszű kormány tanárokba nem köt bele: azért nem, mert gyereke – majdnem – minden választópolgárnak van, és a gyerek jövőjének egyik záloga a tanár; az oktatás. Ha **nemcsak épeszű, de okos is,** akkor azért nem, mert tudja, hogy a tanár, az oktatás elengedhetetlen feltétele az ország működtetésének, urambocsá, felvirágoztatásának. Egyszer, még a kétezer-tízes évek elején, mintha elhangzott volna valami a munkaalapú társadalomról. Márpedig ahhoz **oktatás kell,** ha nem csak közmunkát értünk munka alatt – a munkateremtés pedig még a kapitalizmusban sem nélkülözheti a kormány közreműködését.

Munkát azonban leginkább az újonnan ismertté vált közintézmény, a tankerület kap a kormánytól, de az aztán csőstül, **csak győzze szusszal.** A főispánon lehetett röhögni, hála a háttérben meghúzódó Döbrögi-szálnak; a tankerületen nem. A tankerület újabb lépés a TEK-kel, parlamenti őrséggel, határvadászokkal, iskolaőrökkel indított folyamatban, de minőségi ugrás abból a szempontból, hogy a fegyveres után **értelmiségi testőrsége** is lett a kormánynak, nevezzük így; és, egyelőre legalábbis, legalább olyan flottul teljesít, mint a többi féreg-kommandó: kirúg, levon, végrehajt. Teszi a dolgát, az egyetlent, amit a gazdái komolyan vesznek (a lopáson kívül): az ország lealjasítását. A tankerület ennek a történetnek a titkos és kínos főszereplője, a tanárok és a diákok története előbb-utóbb **beleszürkül a semmibe,** ami az államformánk mostanában (emlékezzünk csak, hogy nem emlékszünk Sándor Máriára), de a tankerület marad.

Ne szépítsük, mindnyájunk közös szégyenére: hogy tűrjük, hogy – amíg lehet – elviseljük. De azért pozitívuma is akad: az, hogy a kormánynak valamiben igaza van. Abban, hogy, **gurulok, gurulok, mindenkit szétlapítok,** dünnyögi magában, mint példaképe, amelyből vétetett: a bazi nagy kolonc. És tényleg, ez az egyszerű és cáfolhatatlan igazság, a bazi nagy kolonc igazsága. Amíg tart a lejtő.

Fotó: Stépán Virág

maga látja, hogy alkotmány- (illetve alaptörvény-)ellenes, az Alkotmánybírósághoz fordulhat. De az eljárás alá vont személy is fordulhat oda a jogerős ítélet után. Igaz, hogy a bírák **a jelenlegi kormányzathoz lojálisak,** de ez után lehet még a strasbourgi székhelyű Európai Emberi Jogi Bírósághoz is fordulni. Ki kell meríteni a tiltakozás törvényes formáit – tiltakozás, tüntetés, sztrájk, és ha ezek nem vezettek eredményre, a bíróság akkor fogja méltányolni az engedetlenkedő **formális törvényszegésének** indokait. A pedagógusok esetében fennáll ez a helyzet. Hadd fogalmazzak úgy, hogy a tiltakozás és az érdekérvényesítés nem sprint, hanem maratonfutás. Egy tüntetés, egy sztrájk, egy polgári engedetlenségi akció nem feltétlenül tud **eredményt elérni,** sok résztvevő tartós kiállása kell ahhoz, hogy kellőképp megemelje a politikai árát az egyeztetés hiányának, a jogos követelések megtagadásának.

9: Mi lesz, ha a polgári elégedetlenség tömeges méreteket ölt?

HSZ: A hatalom reakciója a polgári engedetlenségre inkább a megfélemlítés, tehát nem tartom valószínűnek, hogy **minden tiltakozó tanárral** szemben olyan retorziót alkalmazzanak – különösen akkor, amikor egyre többen vannak –, hogy az látványosan leterhelje még a bíróságokat is. De fontos, hogy a polgári engedetlenség csak végső eszköz lehet. Tanárok egyénenként, kisebb pedagógusközösségek, de szakszervezetek is fordultak a TASZ-hoz. Mi felvázoljuk, mi a pontos jogi környezete annak, amit terveznek, annak **milyen jogi következményei lehetnek** a munkavállalói jogaikra, tb-jogosultságukra, mi várható egy esetleges munkaügyi perben. Sokan fordulnak hozzánk; számszerű adatot nem tudok mondani, de egyre-másra készítjük a **könnyen érthető** tájékoztató anyagokat a tanárok, diákok vagy szüleik számára. Ilyen a https://tasz.hu/tiltakozz című anyagunk is, amelyben elsősorban a tüntetésekkel kapcsolatos tudnivalókat szedtük össze, de **a polgári engedetlenségről** is lehet belőle bővebben tájékozódni.

Harangozó István

KERÜLETI REFERENDUM A FUDANRÓL

BENYÚJTOTT KÉRDÉSEK

Helyi népszavazást kezdeményeztek szeptember végén Baranyi Krisztina polgármester és az önkormányzat ellenzéki képviselői a kormány által a Ferencvárosba tervezett kínai Fudan Egyetemről, miután az országos népszavazást az Alkotmánybíróság még nyáron elkaszálta, és a főváros is kihátrált a budapesti népszavazás kezdeményezéséből.

Két kérdést nyújtottak be a választási bizottsághoz. Az első arra vonatkozik, egyetért-e a lakosság azzal, hogy a szóban forgó területen **kizárólag a Diákváros** valósulhasson meg – azaz 8000 kollégiumi férőhely kiszolgáló infrastruktúrával, bolttal, zöldfelületekkel, sport- és kulturális funkciókkal.

A második kérdés arra irányul, hogy önkormányzati tulajdonú terület **ne kerüljön** se az állam, se az egyelőre még nem is létező, a Fudan Egyetem fenntartására létrehozott és érdemi munkát nem végző, a közpénzt viszont nyelő Fudan Hungary Egyetemért Alapítvány tulajdonába vagy használatába.

Fotók: Déri Miklós

Az előző Orbán-kormány tavaly jelentette be, hogy az 520 ezer négyzetméteres kínai kampusz **a budapesti Diákváros helyszínén** épül meg. Az 540 milliárdos beruházás nagyrészt kínai alapanyagokból, kínai munkával valósulna meg, a költségeket viszont Magyarország állná, részben a Kínai Fejlesztési Banktól felvett hitelből.

A Fudan ügyében 2021-ben Karácsony Gergely főpolgármester kezdeményezett **országos népszavazást,** a kérdéseket azonban az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek minősítette, arra hivatkozva, hogy nemzetközi szer-

ződést érintenek. Baranyi szerint ma már a fővárosi közgyűlésen sem menne át a kezdeményezés, mert a Demokratikus Koalíció nem támogatná. „Azt javasoljuk a polgármester asszonynak, hogy nézzen körbe az országban, Budapesten és a kerületében: a kormánynak **arra sincs pénze,** hogy befűtse az iskolákat, nemhogy Fudan Egyetemet építsen. Nem lesz Fudan Egyetem, ez az ügy csak arra jó, hogy feszültséget szítson az ellenzéken belül" – írta válaszul a DK.

Így maradt a helyi népszavazás. A kellő számú aláírás begyűjtését könnyíti, hogy a ferencvárosi önkormányzat június végén 15-ről 10 százalékra vitte le a helyi referendum kezdeményezési küszöbét, így a kiíráshoz csak minden tizedik kerületi választó támogatása szükséges.

A polgármester szerint a népszavazásra a kiíráshoz összegyűlt 230 ezer aláírás kötelezi a kerületet. Lapunk ugyanakkor meg nem erősített kormányközeli forrásból úgy tudja, valóban **lekerült a napirendről** az egyetem megépítése. Ám a Fudan Hungary Egyetemért Alapítvány még nagyon is működik, kuratóriumába új felelősök kerültek: elnöke Csák János lett, mivel az új kormányzati ciklusban már az ő minisztériumához tartozik az egyetem ügye. Leváltották a kuratórium egyik tagját és a Kína-ügyi tanácsadót is, akinek helyére Szabó Lászlót nevezték ki, aki egyben főigazgató is lett.

- 9 magazin -

KÁCSOR ZSOLT **VÉLEMÉNY**

FUDAN: MISSION IMPOSSIBLE

„AMÚGY A FERENCVÁROSI NÉPSZAVAZÁS KIMENETELE FELŐL SOK KÉTSÉGEM NINCSEN, SZERINTEM ÉRVÉNYES LESZ, GYŐZNI FOG A HELYI AKARAT, ÉS A KÍNAI EGYETEM TERVE MEHET A CSÍPŐS-SAVANYÚ LEVESBE."

Megörültem, amikor megtudtam, hogy Ferencváros polgármester asszonya benyújtotta a Fudan Egyetem megépítésének megakadályozását célzó **helyi népszavazási kezdeményezését,** tekintettel arra, hogy józan ésszel valóban fölfoghatatlan, miért is kellene egy átlátható és szükséges magyar Diákvárost egy átláthatatlan és szükségtelen kínai egyetemmel helyettesíteni Budapesten. Nem mellékesen jegyzem meg, hogy a minap hosszabb beszélgetést folytattam egy Budapesten tartózkodó **francia újságírónővel,** aki meglehetősen tájékozott volt a Fudan-ügyet illetően, s azt mondta, amikor először hallott róla, el sem akarta hinni, hogy Magyarország – európai uniós országként – kaput akar nyitni Kínának az Európai Unióban egy kémképző létrehozására.

– **Abszurd ötlet** – mondta hitetlenkedve, amivel nem szálltam vitába, mindössze annyit tettem hozzá, hogy ha ő is Magyarországon élne, akkor ennél abszurdabb dolgokat is tapasztalna, s a végén ugyanolyan apatikusan legyintene, mint a magyarok többsége.

Szerintem az a baj velünk, magyarokkal, hogy a lakosság összlétszámához képest az alkoholisták arányát illetően **a világelsők között** vagyunk, vagy legalábbis benne vagyunk az első ötben – nem csoda, hogy kótyagos fejjel mindenféle fura ötleteink támadnak.

Ha a statisztika nem csal, akkor az alkoholisták az úgynevezett elitben – akár még a magyar **kormányzati szervek** vezetői között is – ugyanúgy megtalálhatók, mint a mélyszegénységben élők között. A különbség csak az, hogy előbbiek azért isznak, mert megtehetik, az utóbbiak meg azért, mert **nem tehetnek mást.**

Lássuk be, hogy Ady Endrének volt igaza: a bús magyar sorsunkkal való józan szembenézés lehetetlen küldetés. Valódi mission impossible. A bús magyar sorssal való szembenézés olyan akció, ami **még Tom Cruise-nak sem sikerülne,** ha történetesen nem Thomas Cruise Mapother IV néven látja meg a napvilágot New York államban, hanem Kovács II. Józsiként nálunk, valahol a Külső-Ferencvárosban.

Amúgy a ferencvárosi népszavazás kimenetele felől sok kétségem nincsen, szerintem érvényes lesz, győzni fog a helyi akarat, és a kínai egyetem terve mehet a csípős-savanyú levesbe – ugyanis ha egy **népszavazási kampányban** a Fudan mellett kellene korteskednem, nemigen találnék érveket.

Lényegében azt kellene mondanom a „magyar embereknek" – hogy ezt a propagandisztikus terminus technicust használjam –: sajnos ti le vagytok szarva, mert a magyar diákoknál nekünk fontosabbak a kínai diákok. Meg azt, hogy minket nem érdekelnek a magyar szervezetekkel kötött megállapodások, mi bármilyen egyezséget hajlandók vagyunk felrúgni anyagi haszonszerzés reményében. Azt ugyanis **elfelejtettem megemlíteni,** hogy a már idézett francia újságírónő magánvéleménye szerint a Fudan-ügy csak korrupció: Kínának minden pénzt megér a magyar illetékesek sok-sok pénzzel való megkenése annak reményében, hogy megvessék itt a lábukat.

Sajnos a kínaiak sem vetik meg az alkoholt, bízzunk hát benne, hogy a ferencvárosi népszavazás számukra **kedvezőtlen eredményét** képesek lesznek higgadtan fogadni. S főleg józanul. Mert 1,4 milliárd tökrészeg kínaival azért még egy Tom Cruise sem merne közelharcba bocsátkozni.

SZÁZ TONNA MÉREGISZAP AZ ILLATOS ÚTI GYÁRTELEPEN

KÁROKOZÓK

A 2015-ben elvitt 12 ezer hordónyi méreganyagnál is veszélyesebb az a betiltott rovarirtószerek maradványaiból képződött száz tonnányi méregiszap, amelyet egy elhagyott, romos pincében találtak az Illatos úton. Bár öt évvel ezelőtt a Pest Megyei Kormányhivatal jelenlegi főispánja, Tarnai Richárd örömmel számolt be arról, hogy vegyszermentesítették a telepet, és már nincs mérhető káros anyag a környéken, úgy tűnik, ez nem így történt. A kormányhivatal évek óta tud a szennyezésről, de nem tesz semmit.

Szeptember közepén Baranyi Krisztina ferencvárosi polgármester **bejárásra hívta** az egykori Budapest Vegyi Művek (BVM) gyártelepére az újságírókat, hogy megmutassa a brutális szennyezést. A helyszínhez közeledve egyre fejfájdítóbb lett a **szúrós vegyszerszag,** amit a környék lakói a Wekerletelepen, a 20. kerületi kertvárosias részeken és a József Attila-lakótelepen is érezhetnek időnként.

Simon Gergely, a Greenpeace Magyarország vegyianyag-szakértője szerint a pincében a Lindán nevű **egykori rovairtószer** maradékai – hexaklór-ciklohexán vegyületek – találhatók, valamint a már a 60-as években betiltott DDT (diklór-difenil-triklóretán). A Lindán nem bomlik le, hanem az emberi, az állati és a növényi szervezetekben is felhalmozódik, és folyamatosan mérgez. Veszélyes az immunrendszerre, az élőlények fejlődésére és a szaporodási képességekre.

A **szétmállott zsákokból** a mérgek nemcsak a széllel szállnak erre-arra, hanem, mivel egy részük víz alá került, a talajvizet is folyamatosan szennyezik. A vegyszerek ugyanis egy 1938-ban épült, belülről omladozó pincében vannak, 30-40 cm mély iszapot képezve az alján. Emiatt a levegőben és a talajban is rendkívül magas a **rákkeltő anyagok** koncentrációja. Csak a közeli talajvízben az egyes mérgek mennyisége a megengedett negyvenegyezerszerese volt.

A veszélyes anyagokkal teli, majdnem százéves pincéről hét éve tudnak az illetékes szervek, a jelenlegi városvezetés azonban csak nemrég, egy helyszíni bejárás alkalmával értesült róla. A polgármester, mint mondta, azért ment el a BVM telepére, mert hét év után végre eljutott a magyar állam oda, hogy **figyelőkutakat fúrjon** a környéken. A kárfelmérésnek azonban semmi értelme nem lesz, ha közben aktív szennyezés zajlik a területen – tette hozzá.

A minisztériumok egymásra mutogatnak, és azt várják, hogy a Budapesti Vegyi Művek, illetve a felszámolója tegyen valamit. Ez azonban irreális elvárás egy felszámolás alatt álló, **csődbe ment** cégtől, amely nem képes végrehajtani, és ezért nem is szankcionálható.

Baranyi és Simon azonnali választ vár a kormányzattól, miért nem történt meg a terület megtisztítása, amit minden fórumon megígértek. Nem bontották le az épületeket, a talaj még most is rendkívül szennyezett. A pincében tárolt vegyi anyagokon túl ebben az állapotában a gyár telephelye is káros a környék lakóira. A polgármester nemrégiben Facebook-posztban hívta fel a figyelmet, hogy **hét hatóság illetékes** az Illatos úton történt szennyezés ügyében, és mind a hétnek levelet írt, azonnali intézkedést kezdeményezve. Megdöbbentőnek tartja, hogy a most talált méregiszapot nem számolták fel 2015-ben. Ez a töménység, koncentráció sokkal veszélyesebb, mint amilyenek az elszállított mérgek voltak – magyarázta. A polgármester a katasztrófavédelemhez fordul, hogy szállítsák el a tiltott vegyszereket, közben a Környe-

zetvédelmi Hatóságtól és az illetékes minisztériumtól várja a választ, hogy eddig **miért nem intézkedtek** az ügyben.

Baranyi törvénymódosítást is kezdeményez annak érdekében, hogy a korábban állami hatáskörbe tartozó tevékenységek okozta szennyezések felszámolása legyen állami feladat, amennyiben a tulajdonos ezt nem képes végrehajtani. Egyelőre ugyanis képtelenek voltak érvényt szerezni „a szennyező fizet" elvének.

Az Illatos úti telephely 2015-ben került az újságoldalakra, amikor kiderült, hogy a már **felszámolt gyár** területén 2009 és 2015 között 2800 tonna méreganyag volt 12 ezer hordóban szabálytalanul tárolva az illetékes hatóságok és az önkormányzati vezetők tudtával. Öt évvel ezelőtt – akkor még önkormányzati képviselőként – Baranyi küzdött a telephely megtisztításáért; az akkori ferencvárosi fideszes polgármester, Bácskai János ugyanakkor azt nyilatkozta, nem gondolja, hogy az emberre veszélyes, ha a talajban **négy-öt méter mélyen** lévő mérgek sokezerszeresen lépik túl a határértéket, „hiszen épeszű ember nem eszi meg a földet". Baranyi végül Orbán Viktort megkeresve tudta elérni, hogy a hordókat elvigyék és megsemmisítsék.

A Greenpeace az Európai Bizottságnál és a Stockholmi Egyezmény genfi titkárságánál jelenti a problémát. Az ügybe beszállt Jámbor András, Ferencváros 6. választókerületének országgyűlési képviselője is, aki a parlamentben Palkovics László technológiai és ipari miniszterhez címzett kérdéseiben **kért magyarázatot** a mulasztásokra.

B.G.B. – N.I.E.

MOBILITÁSI PONTOK

A ROLLERANARCHIA VÉGE

Október közepétől ön sem parkolhat rollerével az Üllői út buszsávjában, villamossíneken, a szomszéd autója előtt, sőt a Duna mélyén sem, mivel a Ferencvárosban is mobilitási pontokat alakítanak ki a népszerű kétkerekűek elhelyezésére. Ha közösségi eszközét ezután nem a kijelölt területen hagyja, a pénztárcája bánja.

Fotó: Stépán Virág

Fotó: Déri Miklós

A rollerek és kerékpárok városi közlekedésbe integrálása fenntarthatósági célt szolgál, elszaporodásuk a környezet szempontjából kimondottan pozitív hatású. Ha csak pár perces sétát teszünk is a városban, kevés az esély arra, hogy ne suhanjon el mellettünk egy zöld roller.

Vagy ne látnánk eldobált példányokat – ez utóbbi nemcsak a pedáns rend kedvelőinek idegeit borzolja, hanem olykor balesetveszélyes is. A probléma orvoslására Ferencvárosban – ahogy Budapest számos más területén is – mobilitási pontokat alakítanak ki, amelyek az eszközhöz tartozó applikáción lesznek elérhetők. A rendszer pontosan érzékeli, hol a jármű, és amíg el nem jut a mobilitási pontra, megállás nélkül vonja majd le a használati percdíjat az ember számlájáról. Ha valaki még így sem a megfelelő helyre tenné a rollerét vagy a kerékpárját, a szerződésben foglaltak értelmében a szolgáltató cégnek kötelessége két órán belül elszállítani az elkóborolt darabot.

Összesen 56 mobilitási pont lesz a kerületben, a többségük már felfestve várja a rollereket. Árva Péter (Párbeszéd) önkormányzati képviselő szerint a pontok nagyrészt jól is illeszkednek a helyszín korábbi funkciójához, szóval például nem templomok bejáratai előtt vannak. Tökéletesség persze nem létezik: a polgármesteri hivatal KÖZKÉZ IX. nevezetű közéleti Facebook-csoportjában például valaki azt nehezményezte, hogy egy mobilitási pontot egy már eleve szűkös parkolóba tettek, ezzel még inkább megnehezítve az ott lakók gépjárműinek elhelyezését.

A rendszer élesbe állítása legkésőbb október 15-én megtörténik. Az önkormányzat szerint azért volt ennyire időigényes a folyamat, mert először a Budapesti Közlekedési Központtal és a Budapest Közút Zrt.-vel kellett egyeztetni a helyszínekről, majd forgalomtechnikai terveket készíteni. Szükség volt a közterület-használati rendelet módosítására is: a jogszabály immáron kimondja, hogy a közösségi használatú elektromos eszközök kizárólag a mobilitási pontokon helyezhetők el. Ezután a szolgáltató cégeknek (Lime, Tier, Bird) közterület-használati kérelmet kellett beadniuk, a Városgazdálkodási Bizottságnak pedig elbírálnia ezeket. A rollerkölcsönző cégektől várhatóan havi 2 millió forint közterület-használati díj fog befolyni a kerülethez.

Kiss Soma

ÁDÁM ZOLTÁN, A CORVINUS EGYETEM DOCENSE

„A SZAKIRODALOM EZT VÁLASZTÁSI AUTOKRÁCIÁNAK NEVEZI”

A Fővám téren, a Belső-Ferencvárosban álló Corvinus Egyetem volt az első, amelyet 2019 májusában „magánegyetemmé” szervezett át a magyar állam. Így modellként szolgált immár tizenöt felsőoktatási intézmény magánalapítványokba történt kiszervezéséhez. Ezek élére, bár továbbra is állami pénzekből működnek, olyan, nem kifejezetten szakmai kuratóriumokat neveztek ki, amelyek teljhatalmat kaptak az irányításban. Minderről Ádám Zoltánt, az egyetem docensét kérdeztük, aki korábban gazdasági újságíróként és makrogazdasági elemzőként dolgozott, és 2020–22 között a Corvinus Gazdaságpolitika és Munkagazdaságtan Tanszékét vezette.

9: Kutatási témája az autoriter populista rendszerek politikai gazdaságtana, ami a mai Magyarországon igen aktuálisnak tűnik.

Ádám Zoltán: Szerintem Magyarország egyre rosszabb minőségű demokratikus politikai rendszer, tulajdonképpen **nem is demokrácia** már. A szakirodalom ezt választási autokráciának nevezi, ami azt jelenti, hogy vannak többé-kevésbé szabad választások, de az esélyek messze nem egyenlők, mert egyfelől nyomasztó a kormánypárti fölény, másfelől leépítették azokat az intézményeket, amelyek **a kormány ellenőrizhetőségét** lehetővé teszik. A demokráciából annyi maradt, hogy a hatalmi autokrácia legitimációja populáris döntésen alapul.

9: Érvényesülhet-e így az akadémiai autonómia?

ÁZ: Minden magyarországi intézmény a vázolt összefüggésrendszer feltételei között működik. Nincs kivétel. Ennek nyilván **messzemenő következményei** vannak mindenki számára, egy egyetemen éppúgy, mint egy általános vagy középiskolában. Ez nem azt jelenti, hogy mindig mindenkinek rettegnie kell: hál’ istennek ezek nem az ötvenes évek, de a hatvanas, hetvenes és nyolcvanas évekkel már sok hasonlóság adódik. A Corvinus messze nincs a legroszszabb helyzetben, de nekünk is **oda kell figyelnünk,** hogy mit, hol, hogyan és kinek mondunk vagy nem mondunk.

9: Mit jelent az egyetemek működésének új modellje?

ÁZ: Az egyetemi szektort mára nagyon kevés kivétellel egy fura jogi konstrukcióba, úgynevezett közfeladatot ellátó **közérdekű vagyonkezelő alapítványokba** szervezték át. Ezeket az állam alapította és látta el rendkívül nagy – a Corvinus esetében sok százmilliárd forintos nagyságrendű – vagyonnal, hogy azután tipikusan üzletemberekből, politikusokból és akadémiai szereplőkből álló, teljhatalmú és elvben visszahívhatatlan kuratóriumokra bízza az irányításukat. Ez egy abszurd, a közvagyonnal teljesen felelőtlenül bánó gazdálkodási forma: egy közel négyezer milliárd forintos **állami vagyontömeg** kivonása a demokratikusan választott közhatalmi szervek ellenőrzése alól. Ahogy Mihályi Péter és Szelényi Iván akadémikusok fogalmaznak Max Weber nyomán, ez egyfajta, eredetileg az oszmán birodalomból ismert prebendális *(közjövedelemből részesülő – a szerk.)* tulajdonforma újjáéledése, amelyben a politikai hatalom gyakorlói a személyes bizalmukat élvező, **köztestületek által nem ellenőrzött** személyek szuverén rendelkezése alá helyezik a közvagyon jelentős részét. Keleties, személyfüggő viszonyrendszer, ami szemben áll az intézményes autonómia, a hivatásrendi elköteleződés vagy akár a morális meggyőződésen alapuló személyes és intézményi integritás szempontjaival. Persze az intézmények igyekeznek védekezni és adott esetben minden négyzetcentiméternyi önrendelkezésért **közelharcot vívni,** ahogy például a Magyar Tudományos Akadémia tette a 2018–19-es bedarálása során, ebben a rendszerben azonban mindig a kormányé az utolsó szó.

9: Milyen összefüggés van a világszerte érzékelhető válság és az itthoni helyzet között?

ÁZ: A gazdasági helyzet romlása világszerte a demokrácia leromlását hozta, ami fokozottan igaz Magyarországra. Az EU történetében nincs is másik példa a demokrácia olyan mértékű lerontására, amire **2010 után Magyarországon** került sor. Az egyik legtöbbet hivatkozott, nemzetközi összehasonlító politikai rendszerelemzéssel foglalkozó intézet, a V-Dem szerint Magyarország – egészen döbbenetes módon – ma már nem fér be a világ országainak felső 50 százalékába a liberális demokrácia minősége alapján.

9: A Corvinus mit oktat mindebből?

ÁZ: Én például a posztkommunista átalakulás politikai gazdaságtanával foglalkozó kurzusomon külön hetet szentelek **az autoriter populista rendszerek** felemelkedésének, aminek keretében a 2010 utáni magyar folyamatokat is tárgyaljuk. Kínosan ügyelek rá, hogy minél pontosabb, a szakirodalomra támaszkodó, minél objektívebb képet nyújtsak a hallgatóknak. Az a feladatunk, hogy a nemzetközi szakmai standardoknak megfelelő tudással lássuk el őket, és ösztönözzük az önálló kritikai gondolkodásukat. A kollégáim nagyon **nagy többségével együtt** ehhez igyekszem magamat tartani, és azt kell mondanom, hogy ebben soha senki nem próbált akadályozni az egyetemen.

keleties, személyfüggő viszonyrendszer, ami szemben áll az intézményes autonómia, a hivatásrendi elköteleződés vagy akár a morális meggyőződésen alapuló személyes és intézményi integritás szempontjaival

9: Akkor tulajdonképp mi a probléma a Corvinuson? A legutóbbi szenátusi ülés előtt ön az egyetemi vezetés által előterjesztett javaslatot bíráló levelet küldött a kollégáinak.

ÁZ: Csak a magánvéleményemet tudom elmondani, ami nyilván nem azonos az egyetem hivatalos álláspontjával: szerintem a Corvinus az elmúlt három évben **államiból félállami egyetemmé** vált. A korábbi helyzettel ellentétben ma már nem a minisztériumtól függ, hanem a rendszer egészétől. Az egyetemi vezetőknek ma is ugyanúgy kell figyelniük az állami felsőoktatás-politikára, mint korábban, de közben egy félállami intézmény, **a Mol is beszállt** az egyetem irányításába, és a kuratóriumon és az általa megbízott elnökön keresztül ma már a nap végén a Mol-menedzsment diktálja a feltételeket. Ennek a fura függőségnek komoly kockázatai vannak, és egyáltalán nem világos, hogy egy magyar nagyvállalat topmenedzsmentjének miért fontos, hogy egyetemet üzemeltessen, azon kívül, hogy ezen keresztül a saját részvényeinek 10 százalékát ellenőrizheti. Hogy egy konkrét példát említsek, az egyetem elnöke, Anthony Radev úr például valamiért **pont akkor** került be a WizzAir igazgatóságába, amikor a WizzAir elnök-vezérigazgatója, Váradi József úr meghívást kapott a Corvinust működtető alapítvány kuratóriumába. Ez a fajta, az üzleti eliteket hagyományosan jellemző tőkekonverziós technika a **gazdasági hálózatosodás** természetes velejárója, de nem vagyok benne biztos, hogy a lehető legjobb vezetési modell egy közfeladatot ellátó egyetem számára.

9: A Mol az egyetemi szenátusban is átvette a hatalmat?

ÁZ: Nem, a szenátust az egyetem akadémiai vezetése kontrollálja. Ami nyilván jobb, mint ha közvetlenül a Mol-menedzsment kontrollálná, de rosszabb, mint ha alulról szerveződő akadémiai testületként, többségében az egyetemi közösség egésze által **megválasztott tagokból** rekrutálódna. Persze megértem, hogy az akadémiai vezetésnek el kell valahogy lavíroznia az akadémiai autonómia Szküllája és a rezsim Kharübdisze közt, de akkor helyesebb ezt nyíltan vállalni, és a választott tagokat kisebbségbe szorító választási rendszer bevezetésekor nem **az akadémiai autonómia** kiteljesedéséről értekezni.

9: Van-e valami pozitívum a mérleg másik serpenyőjében?

ÁZ: Az elmúlt három évben a Corvinus nemzetközibb egyetem lett, és erősödött a nemzetközileg érvényes kutatási eredmények publikálásának kényszere, ami nagyon fontos, pozitív dolog. Miközben **az egyetemi átalakulás során** úgy szűntek meg tanszékek, hogy arról az egyetemi vezetés semmilyen érdemi konzultációt nem folytatott az érintettekkel, akiknek egy része ma már nem is dolgozik az egyetemen, a létrejövő új akadémiai egységekben, úgy látom, magas színvonalú munka folyik. A Közgazdasági Intézet, amelynek a közvetlen kollégáim többségével együtt a tagja lettem, például Magyarország legkiválóbb egyetemi közgazdaságtani kutatóhelye, de számos más tanszék és intézet is **nagyon magas színvonalon** dolgozik. A kérdés egyrészt az, hogy mindez mire lesz elég a jövőben a nemzetközi mezőnyben, másrészt az, hogy hol húzódnak majd az intézményi autonómia határai. Ami nemcsak azért fontos, hogy a magamfajta „lázongók" jobban érezzék magukat, hanem azért is, hogy az oktató-kutató munka outputja garantáltan **ne politikai célfüggvényekhez** igazodjon.

Artner Sisso

Fotó: Déri Miklós

KONFLIKTUS A PÉCELI UTCAI LŐTÉR KÖRÜL

HANGZAVAR

Puskaropogástól hangos a *Kilencben az élet* Facebook-csoport. A MÁV-Aszódi lakótelepen két éve megy a harc a helyi lakók és a Péceli utcai lőtér között a lövések zaja miatt. 2020-ban a lakosok a postaládájukba dobott szórólapról tudták meg, hogy 300 méterre tőlük lőtér nyílik, ahova őket is szeretettel várják.

„Ezen a területen 1940 óta van lőtér – mondja Viplak Attila, a lőtér társtulajdonosa. – Eredetileg **a honvédségé volt,** aztán 1995-ben bezárták. Ezért is dühít, hogy a polgármester úgy ír erről a Facebookon, mintha itt **valami más** lett volna, mondjuk, játszótér."

Viplak állítása szerint ő a helyi önkormányzati képviselő bevonásával öt lakógyűlést szervezett a lőtér ügyében. Először azért, hogy mindenkit tájékoztasson, később azért, hogy a **felmerült konfliktusokat** megoldják. Mindegyiken barátságtalanok voltak vele a lakók és a képviselő – mondja. A lakók ugyanakkor nem emlékeznek az öt lakógyűlésre.

„Lőtér tényleg volt. Csakhogy 90 fokkal elforgatva – magyarázza egy építész. – Az eredeti **a sínekkel párhuzamosan** futott. A hang, ami visszaverődött, nem a lakóházak felé ment. A mostani viszont háttal van a házaknak. Tőlünk elfelé lőnek, ezért a hang pont a lakóházakkal szemben pattan vissza."

További különbség, hogy régen **földbe süllyesztett lőállások** voltak, a házak és a lőtér között pedig vastag fal húzódott. Ám a süllyesztett lőállásokat betemették, a fal helyére pedig **kevésbé jó hangszigetelést** tettek.

Viplak tagadja ezt. „Elforgattuk a lőállásokat, de megtartottuk a szabványos egy és egynegyed méteres süllyesztést. A régi fal ráadásul csak kétméteres volt, az enyém viszont négy és fél méteres, **döngölt föld, betonhálóval,** ami az egyik legjobb hangszigetelő. És a lőállásokban is van speciális hangszigetelő anyag, amelynek a beszerzési ára köbméterenként 150 euró. Gondolhatja, hogy nem csak egy köbméter van itt."

A lakók 2021 óta rendszeresen posztolnak a kerületi Facebook-csoportokba olyan videókat, amelyeken **fegyverropogás hallható** – ahogy a tüntetésen készült videóban is. Utóbbin a fegyverzaj sokszor el is nyomja az épp beszélő hangját.

A lőtér által készített zajszintmérések a kötelező, 50 decibel alatti határértéket jeleztek, ám a legutóbbi, az önkormányzat felkérésére, igazságügyi zajszintmérő által végzett már nem. Erre az eredményre hivatkozva az önkormányzat **határozatban szólította fel** a lőteret, hogy harminc napon belül oldja meg a hangszigetelést.

Viplak az egészet nem érti, hiszen a lőtér és a lakóházak között van **a MÁV rakodóterülete,** ami 87 decibeles, vagyis nagyobb zajt okoz, mint a lőtér. Csakhogy a vasút hosszan tartó, folyamatos zaja nem kellemes ugyan, de megszokható. A lövések viszont **pontszerű, váratlan zajok,** amelyekre nem lehet felkészülni, így sokkal ijesztőbbek is. A lakótelepen ráadásul sok a gyerek és az idős. Ők, főleg most, hogy mindenhonnan a háború hírei dörögnek, még könnyebben megijednek.

A helyzetet tovább bonyolítja, hogy mivel a terület a MÁV-é, a lőtérnek nem az önkormányzat adja ki az engedélyt, hanem a Budapesti Rendőr-főkapitány-

ság (BRFK). Az ő eredeti engedélyükben **semmilyen megkötés** nem volt. A lőtér önszántából nem működött reggel 9 előtt, 19 óra után, valamint vasár- és ünnepnapokon. A lakók 2021-ben Baranyi Krisztina polgármester segítségével petíciót küldtek a BRFK-nak. Az új engedélyben a szerv a kért **teljes hétvégi csendet** nem adta meg, csak akkorra, amikor a lőtéren amúgy sem lőttek.

A Kulcs a Városhoz Kulcs a Közélethez egyesület idén nyáron kapcsolódott be az ügybe: szeptember 8-ra szerveztek egy demonstrációt. A nem bejelentett tüntetés eredetileg csak annyi lett volna, hogy a lakókkal közösen odamennek a lőtérhez, és a **hangosbeszélőkbe elmondják** az előre megbeszélteket. A tulajdonos azonban észrevette a kamerákkal gyülekezőket, és kijött.

„Sajnos egy helyi lakos már nagyon dühösen érkezett, és még a tüntetés előtt szóváltásba került a tulajdonossal. Mire mi odaértünk és leállítottuk volna, már **nagy kiabálás lett** belőle" – emlékezett Herege Mónika, az egyesület tagja, a demonstráció szervezője.

Viplak ott maradt a tüntetésen, és fel is szólalt. Ám Herege szerint a tiltakozás után, amikor már a távozásra készültek, **megjelent a rendőrség.** Baranyi Krisztina, aki szintén jelen volt, az egyesület tagjaként és mint polgármester biztosította a rendőröket, hogy nem történt semmi. Ugyanakkor a rendőrség szerint a lőtéren azt állították, biztonsági kamerafelvételek bizonyítják, hogy a demonstrálók behatoltak a lőtér területére – a felvételeket azonban **a rendőrök nem látták,** mert a lőtér nem kívánt feljelentést tenni. Herege szerint ők nem mentek be. „Talán a feldühödött úr, akit említettem, belépett, ezt nem tudom. De mi biztos nem."

Baranyi polgármester a kezdetek óta szívén viseli az ügyet. A megmozduláson **kompromisszumos megoldásra** kért mindenkit, illetve megígérte, hogy ha a lőtér többször túllépi a megengedett zajszinthatárt, az önkormányzat nem hagyja annyiban.

most, hogy mindenhonnan a háború hírei dörögnek, még könnyebben megijednek

Viplak szerint a tüntetés után az önkormányzat törvénytelenül módosította **a terület zajszintbesorolását** nagyvárosiról kisvárosi, falusi jellegre. Ez azonban nem teljesen igaz. Az önkormányzat korábbi határozatában volt egy elírás éppen a besorolásnál, amit a mostani határozatban már korrigáltak. Ezt az elírást vélhette Viplak átsorolásnak. De még **így is vitatja,** mert a jelen kategóriába az előírás szerint kisebb házak és nagyobb kertek kellenének. Ezért perrel fenyegeti a polgármestert. Úgy érzi, boszorkányüldözés folyik. Baranyi szándékosan hergeli a lakosokat, mert ebből politikai tőkét akar kovácsolni – véli. „Én rendőr voltam. Ezeket az embereket védtem. Már nyugdíjas vagyok, és a megtakarításaimat meg **a felvett hiteleimet** egy több százmillió forintos üzletbe fektettem. Nem hagyom, hogy ezt bárki tönkretegye" – szögezi le.

A lakosok legalább ennyire elszántak: nekik a mindennapjaikat háborítja a zaj. Az iskola évzáró ünnepségét nem tudták rendesen megtartani, mert hiába beszélt mikrofonba, az igazgató **a saját hangját sem hallotta.** Másoknak a tévét kell ordíttatniuk, hogy a lövéshangokat elnyomják. Herege egy rendőr lakosról is mesélt, aki a munkahelye miatt nem nyilatkozhat, de nekik azt mondta, nem tudja magát kialudni az éjszakai műszakok után, mert reggel kilenctől folyton **lövések zaja hallatszik.** Ráadásul az ingatlanok értéke is csökken, hiszen kevesen akarnának olyan vonatzajos környékre költözni, ahol még lőnek is.

Sok lakos már a lőtér elköltöztetését követeli. Az építész úgy véli, zárt térré kellene átépíteni a lövöldét, mert amíg nyitott marad, addig zaj is lesz. Viplak szerint azonban az EU az ólommérgezés veszélye miatt megtiltotta a zárt téri sportlövészetet. Itt pedig **nem egyszerű élménylövészet** folyik: katonák, rendőrök gyakorolnak, olimpiai sportlövők edzenek.

Mindkét félben sok az indulat; a polgármester által kért kompromisszum távolinak látszik.

Juhász Tamás

Fotók: Stépán Virág

EGY HELYEN A TELJES FERENCVÁROSI TÁMOGATÁSI RENDSZER

Legutóbbi számunkban összefoglaltunk néhány szociális támogatási lehetőséget a Ferencvárosban. Az alábbiakban kitérünk minden, a kerületben igényelhető segítségre, mellékelve a teljes szociális támogatási táblázatot.

A rászoruló gyermekes családok számára **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény** igényelhető, amennyiben a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg hagyományos családok esetében a havi 47 025 forintot, egyedülálló szülő vagy tartósan beteg gyermekes családok esetében a havi 51 300 forintot. A kedvezményre jogosult gyermekek ingyenesen vagy 50%-kal olcsóbban vehetik igénybe az intézményi étkeztetést, és évente két alkalommal 6000 vagy 6500 forint pénzbeli támogatást is kapnak.

A szociálisan rászorultaknak, ha önkormányzati bérlakásban élnek, **lakbértámogatás** is jár. Ennek időtartama egy év, amely az igénylésbeadás hónapjának első napjától kezdődik, az összege pedig havonta minimum 2000, maximum 10 000 forint.

Hasonlóan az igénylésbeadás hónapjának első napjától számított egy évre lehet igényelni a **lakásfenntartási támogatást**. Ennek havi összege a lakásban élők egy főre jutó jövedelmétől függ.

Ugyancsak egy évre igényelhető a **jövedelemkiegészítő támogatás**, amit a család egy olyan tagja kap, aki nem jogosult aktív korúak ellátására, a család vagyonnal nem rendelkezik, és az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a 28 500 forintot. Az önkormányzat hangsúlyozza: itt feltétel a kötelező együttműködés a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatóságával és az állami foglalkoztatási szervvel.

Lehetőség van **adósságkezelési szolgáltatásra** is, a táblázat szerint. Önrészfizetés és az együttműködés vállalása is kell hozzá.

A legalább egy éve a Ferencvárosban életvitelszerűen élő, 6 és 23 év közötti, nappali tagozaton, közoktatásban tanuló, szociálisan rászoruló diákoknak vagy szüleiknek. A Fővárosi Önkormányzat döntése nyomán 14 éves korig van lehetőség ingyenesen utazni a BKK járatain, de ezenfelül Ferencváros Önkormányzata 23 éves korig biztosítja az aktuális tanítási évre (összesen 10 hónapig) a teljes havi budapesti **diákbérlet** árát is.

Igényelhető **lakhatáshoz kapcsolódó rendkívüli támogatás** is azoknak a személyeknek, akik lakhatáshoz kapcsolódó rendkívüli élethelyzetük miatt anyagi segítségre szorulnak, például biztosítás nélküli lakáskár, elemi kár esetén. Ezt a szociálisan rászorult háztartás egy tagja kapja, összege évenként maximum 100 000 forint.

A közgyógyellátási igazolványra nem jogosult szociálisan rászorult vagy 70. életévüket betöltött személyek – a gyógyszerek havi költségének függvényében – **gyógyszertámogatás**ra lehetnek jogosultak a közgyógyellátásra kiadható, legalább hat hónapon át rendszeresen szedendő, vényköteles gyógyszerekre vonatkozóan.

A létfenntartást veszélyeztető vagy rendkívüli élethelyzetbe került szociálisan rászorult személy **rendkívüli támogatás**t igényelhet, amennyiben önmaga vagy a családja létfenntartásáról más módon nem tud gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadásai miatt anyagi segítségre szorul. A támogatás mértéke változó, összege a rendkívüli élethelyzet függvénye.

A ferencvárosi önkormányzat az időskorúak részére **65+ támogatás**t biztosít a 65. életévüket betöltő, vagy annál idősebb személyeknek az egy főre jutó jövedelem függvényében 15, 20 vagy 25 000 Ft értékben. A támogatás a családban élők számától függetlenül egy személy részére állapítható meg.

A gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy két-/többgyermekes, vagy tartósan beteg gyermeket nevelő családok **gyermeknevelési támogatás**ra jogosultak. Újszülött érkezésekor jövedelemhatártól függetlenül 40 000 Ft **születési és életkezdési támogatás**t biztosít a ferencvárosi önkormányzat a legalább két éve a kerületben élő családok számára, amennyiben a szülő a támogatás iránti kérelmét a gyermek 2 éves koráig benyújtotta. A támogatás összegéből minimum 30 000 Ft-ot az újszülött gyermek részére megnyitott Start-számlára utalnak át.

A legalább két éve a kerületben bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező, szociálisan rászorult személyek részére lehetőség van különböző típusú **védőoltás**ok után **támogatás**t igényelni. A ferencvárosi önkormányzat a kullancs terjesztette agyvelőgyulladás, a neisseria meningitidis baktérium okozta megbetegedés, a rotavírus okozta hasmenés elleni védőoltások esetén a legfeljebb 3. életévét betöltő gyermek részére, illetve a tárgyévben legfeljebb a 20. életévét betöltött személy részére a HPV ellen beadott védőoltások költségét megtéríti. A pneumococcus megbetegedési veszély elhárítása céljából a kérelem benyújtását megelőző 60 napon belül beadott védőoltás költségének megtérítését lehet kérni a táblázat szerinti jövedelemhatárok mellett.

A fenti támogatási formák részletszabályait a pénzbeli és természetbeni támogatásokról szóló 47/2020. (XII. 17.) önkormányzati rendelet tartalmazza, míg valamennyi támogatási kérelem elérhető a www.ferencvaros.hu honlapon. Bármilyen további kérdés esetében keressék bizalommal a Budapest Főváros IX. Kerület Ferencvárosi Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Irodájának Ügyfélszolgálatát ügyfélfogadási időben személyesen (H: 8.00–17.30; k–cs: 8.00–16.00; p: 8.00.-13.00.), e-mailen (humanszolg@ferencvaros.hu), telefonon (+36-1/215-1077 459/465 mellék) vagy postai úton (1096 Budapest, Lenhossék utca 24-28.).

- 9 magazin -

Támogatás megnevezése	Jogosultak köre	Jövedelemhatár (nettó jövedelem/fő/család)	Támogatás
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	családban élő vagyontalan esetén	**47 025 Ft**	a kedvezményre jogosult gyermekek ingyenesen vagy 50%-kal olcsóbban vehetik igénybe az intézményi étkeztetést, **6000 Ft** vagy **6500 Ft** juttatás évente két alkalommal
	egyedül élő, tartósan beteg gyermeket nevelő vagyontalan család esetén	**51 300 Ft**	
Lakbértámogatás	Ferencváros önkormányzatának tulajdonában álló, elismert nagyságú lakás szociális alapon bérlője	szociálisan rászorult személy	12 hónap időtartamra jövedelemtől függően **2–10 000 Ft**/hó között
Lakásfenntartási támogatás	elismert nagyságú lakásban élő személy	szociálisan rászorult személy	12 hónap időtartamra jövedelemtől függően **10 – 8 – 6000 Ft**/hó
Adósságkezelési szolgáltatás	elismert nagyságú lakásban élő, önhibáján kívül adósságot felhalmozó, vagyonnal nem rendelkező személy	**128 250 Ft**	összesen **300 000 Ft** maximum 18 havi részletben
Jövedelemkiegészítő támogatás	aktív korúak ellátására nem jogosult, vagyonnal nem rendelkező személy	**28 500 Ft**	12 hónap időtartamra **20 000 Ft**/hó
B kategóriás jogosítvány	legalább 1 éve a kerületben bejelentett lakó- vagy tartózkodási helyen életvitelszerűen élő, 6–23 éves életkorú, nappali tagozaton, közoktatásban tanuló diák vagy szülője	nincs	maximum **50 000 Ft**
Internethasználati díjtámogatás		szociálisan rászorult személy	maximum **10 000 Ft**/tanítási félév
Diákbérlet-támogatás		szociálisan rászorult személy	diák Budapest-bérlet teljes ára (**3450 Ft**) az iskolai tanév idejére (10 hónap)
Lakhatáshoz kapcsolódó rendkívüli támogatás	lakhatáshoz kapcsolódó rendkívüli élethelyzet miatt anyagi segítségre szoruló személy	szociálisan rászorult személy	maximum **100 000 Ft**/év/háztartás
Gyógyszertámogatás	szociálisan rászorult személy	családban élő személy esetén: **114 000 Ft** egyedül élő személy esetén: **142 500 Ft**	**2000 Ft** és **13 000 Ft**/hó közötti összeg egy év időtartamra
	70. életévét betöltött személy	**114 000 Ft**	
	80. életévét betöltött személy	**128 250 Ft**	
Rendkívüli támogatás	létfenntartást veszélyeztető vagy rendkívüli élethelyzetbe került szociálisan rászoruló személy	családban élő személy esetén: **114 000 Ft** egyedül élő személy esetén: **142 500 Ft**	élethelyzetre tekintettel változó
65+ támogatás	tárgyévben 65. életévét betöltő vagy annál idősebb személy	**128 250 Ft**	jövedelemtől függően **25 – 20 – 15 000 Ft**/család
Gyermeknevelési támogatás	legalább 1 éve a kerületben bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező, gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy két-/többgyermekes vagy tartósan beteg gyermeket nevelő, szociálisan rászoruló család	családban élő személy esetén: **114 000 Ft** ha a családban magasabb összegű családi pótlékban vagy fogyatékossági támogatásban részesülő személy él: **142 500 Ft**	egy év időtartamra **3000 Ft**/hó/gyermek (A tárgyévben 18. életévét betöltő gyermek esetében a támogatás legfeljebb a tárgyév december 31. napjáig állapítható meg.)
	gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy két-/ többgyermekes, vagy tartósan beteg gyermeket nevelő, családban nappali tagozatos közoktatásban tanuló gyermeket nevelő szülő tárgyév augusztus 1. napjától október 31. napjáig nyújthatja be	nincs	**12.000 Ft**/év/gyermek (a szülő tárgyévben 18. életévét betöltő nappali tagozatos közoktatásban tanuló gyermekére tekintettel is jogosult.)
Születési és életkezdési támogatás	Legalább két éve Ferencvárosban élő szülő	nincs	**40 000 Ft**/gyermek
Védőoltások a Ferencvárosban	szociálisan rászorult személy	családban élő személy esetén: **114 000 Ft** ha a családban magasabb összegű családi pótlékban vagy fogyatékossági támogatásban részesülő személy él: **142 500 Ft**	védőoltás költségének utólagos megtérítése
	65. életévét betöltött személy	**114 000 Ft**	
	65. életévét betöltött krónikus beteg személy	nincs	

Fogalmi magyarázat

Szociálisan rászorult személy	Az a személy, akinél a vele életvitelszerűen együtt élő család egy főre jutó nettó havi jövedelme (a továbbiakban: a család egy főre jutó jövedelme) nem haladja meg a **114 000 Ft**-ot, egyedül élő kérelmező esetén, vagy ha a családban magasabb összegű családi pótlékban vagy fogyatékossági támogatásban részesülő személy él, a **142 500 Ft**-ot, és a szociális törvény szerinti vagyonnal nem rendelkezik.
Elismert lakásnagyság	ha a lakásban • egy-kettő személy lakik: 60 m^2, • három személy lakik: 70 m^2, • négy személy lakik: 80 m^2, • négynél több személy lakik: minden további személy után 5-5 m^2

A ferencvárosi önkormányzat által nyújtott támogatások esetében ferencvárosi lakhelyen vagy tartózkodási helyen kell életvitelszerűen élni. A szociális rászorultság jövedelemhatára családoknál egy főre elosztva **114 000 Ft**, egyedül élőknél, vagy ha a családban valaki magasabb összegű családi pótlékot vagy fogyatékossági támogatást kap, **142 500 Ft.** Fontos feltétel még, hogy a szociális törvény szerinti vagyona nem lehet az igénylőnek és családjának sem.

BORÁROS TÉRI ÁTADÁS

KOMPORSZÁG KOMPOSZTÁL

Tegnap, vagyis izé, na, kedden, szeptember 27-én délután 5-kor (inkább 5-től 6-ig, mindegy) átadtak gyönyörű kerületünkben négy nagy komposztálóládát, méghozzá a Boráros téren, mert ott volt ekkora hely.

Fotó: Stépán Virág

Nem volt olyan hatalmas nagy ünnepség, mint egy alföldi, 45 centiméteres kilátó átadásán, ahol három vagy négy államtitkár is tipródik egymás lábát alig elkerülve, nemzetiszín szalagdarabbal a kezében, de azért **részt vettek rajta** többen is. Például (balról jobbra, már megint a baloldallal kezdjük): Ámon Ada, a főpolgármesteri hivatal klíma- és környezetügyi főosztályának vezetője, Cserna Hajnalka ferencvárosi főkertész, Markó Gergely komposztmester, valamint Zakar András főkertészeti főkertész.

A **rendkívüli esemény** súlyát nem lehet túlbecsülni, de persze alábecsülni sem. Ezért is vonultunk ki mi is teljes létszámban, legalábbis a fotós. Na meg hogy azután hasznos tanácsokkal lássuk el olvasóinkat, akik egyben a kerület komposztálni vágyó lakosai, illetve ezek közeli ismerősei, családtagjai satöbbi.

Az első kérdés: mit dobjunk a ládába?

Olyan **dolgokat, amelyek megérettek** a komposztálásra. Hulló falevelet, ha valakinél éppen van, amikor

borzasztó szigorúan fog nézni, ha valaki elhajlásra vetemedik

arra jár. Vagy krumplihéjat, azt egyre többen fognak úgyis maguknál tartani, már csak babonából is. Száraz kenyeret, hogy azért a sirályoknak se legyen csupa csalódás az élet. Innentől idézek a Humusz Szövetség felsorolásából, egyelőre még nem posztumusz: héjak, csutkák, levelek, torzsák (ezt nem én találtam ki!), de például porzsák nem, tojáshéj, már akinek van még a fenekén, de a héjat **apróra összetörni** ám! Ki lehet még dobni elhervadt virágot, a múlt ködét (ja nem, ez csak zsurnalisztikus túlzás).

De ne hajítsunk a ládákba megunt műfogsort, törött üveget, virágcserepet, állati ürüléket (másmilyet se, plíz!), múlt havi *9* magazint, macskaalmot, nyeretlen lottószelvényt, kifizethetetlen gázszámlát, vasreszeléket, lerohadt orosz Metrovagonmas kapaszkodóhurkot, és általában is tartózkodjunk a túlzásoktól és a kormánypárti megnyilvánulásoktól. A komposztmester mindezt **két éven keresztül** felügyeli majd, és ígérete szerint borzasztó szigorúan fog nézni, ha valaki elhajlásra vetemedik.

Közben beszéltem Kancsalics Dórival is, aki a Zöldülők civil környezeti aktivisták, mondjuk így: szószólója, és aki a kisebb komposztálódobozocskák híve, de persze örül a nagy testvérnek is, csak szerinte nem lesz egyszerű kibányászni ezekből az oda nem illő tárgyakat, mert a magas oldalfal miatt még **belelátni sem könnyű,** nemhogy célszerszám nélkül belenyúlkálni. De hát ez úgyis fővárosi projekt, ettől még marad civil aktivizmusra elegendő terep másutt.

Amúgy meg nemcsak azért kerültek ezek a böhöm ládák épp a Boráros térre, mert ott jól elfértek, hanem azért, mert nagy kerületi költőnk is megírta, hogy amikor ő a rakpart alsó kövén ült, akkor simán látta, **hogy úszik el a dinnyehéj** – hát most már tessék, nem fogja látni, mert nyilván az is benne lesz valamelyik nagy, átlátszatlan falú dobozban.

T. J.

TRAFÓ: PATTI SMITH (ÉS A MAGYAR UNDERGROUND)

KINEK JÁR A SZABADSÁG?

A párizsi Pompidou Központ kezdeményezésére a világ számos nagyvárosában megrendezték az egész napos *Patti Smith Poetry Day*t, amely Budapesten a FreeSZFE hallgatóival október 1-jén hét helyszínen zajlott. Ezek egyike volt a Trafó.

A nap performanszkoncerttel zárult, előbb azonban **kerekasztal-beszélgetést tartottak** Oltai Kata, Bagossy Júlia, Bihari Balázs és Zsigó Anna részvételével. Az est lazán fonódott Patti Smith személye és aktivizmusa köré: „a punk keresztanyja" mellett főleg a hazai alter szcéna helyzetéről esett szó. Hol van ma a magyar underground?

„Mit akar a magyar underground? Azonosíthatatlan, elemezhetetlen, kívülálló, megfoghatatlan, korrumpálhatatlan művészet lenni. PRIVÁTMŰVÉSZET. Kihez szól? Önmagához. A művészek egymáshoz. Mindenkihez, aki jóindulatúan érdeklődik iránta. Elismerést nem vár, de jólesik neki. Milyen kapcsolat van az undergroundosok között? Baráti. Az underground anonim. Az underground belterjes. Az underground fütyül a hírnévre és az eredetiségre és a szerzői jogokra. Az underground bölcs és blőd. Az underground semmilyen. Az underground szabadságban tobzódik. Aki akarja, írja alá."

Az 1973-as **Hap Béla-kiáltvány** citálása erős felütése az estének: úgy látszik, közel ötven éve nem tudjuk, mi az az underground. Kívülállás? Min állunk kívül? Az a szótár, amit ebben az esetben az underground használ, annak a rendszernek a szótára, amin kívül akar maradni – jegyzi meg Oltai Kata.

A politizálás és a vállalás teljesen **mást jelent** az angolszász kultúrában, mint itthon. Amíg Patti Smith aktivizmusa szinte alap, addig Magyarországon erős ettől az ódzkodás.

Ma itt kényszerhelyzet van. A Fidesz hatalomátvételével a kétezres évek elején arra lehetett számítani, hogy eljött az ideje az underground összefogásnak, új alternatív helyek, közösségek formálódnak, de ez **nem történt meg,** idézi fel Oltai. Lokális felelősséget vállaló underground nincs, vagy csak most kezd csírázni, részben épp a FreeSZFE-ben és vonzáskörzetében.

Ugyanakkor: az egyetemfoglalás alatt nem kivonulásról volt szó, hanem

Fotó: Getty

Allen Ginsberg elkezdett neki udvarolni, mert fiúnak nézte

bevonulásról, véli Bagossy. Bevonulás volt ez a rendszerbe, miközben nagyon fiatal emberek tapasztalták meg a működés apró részleteit.

Attól ez még underground? Vagy a fiatalságtól az? Az underground a fiatalságé? Patti Smith **magyarul is olvasható** könyvében, a *Kölyökök*ben a húszas-harmincas évei vannak a fókuszban, amikor még nem volt családja. Ezt a korszakot hajlamosak vagyunk kicsit romantikusan szemlélni. Persze utólag minden más. Ha élne és itt lenne a Spions mindegyik tagja, veti fel példának Bihari Balázs, mindegyikük egészen másként mesélné el a zenekar vagy akár a disszidálásuk történetét, talán még **össze is verekednének** rajta.

Szóval nemcsak az nem tiszta, mi az underground, de már az sem, mi volt az. Mi történt, hogy volt a régi magyar undergroundban, aminek a formálója száz-százötven ember lehetett? Sokuknak nem is maradtak fenn alkotásai, és sokszor ők maguk voltak az alkotás, például a Dixi.

Visszakanyarodva az 1960-as, 70-es évek Amerikájába – ebbe **robbant bele** Patti Smith a maga annyira androgün kinézetével, hogy Allen Ginsberg elkezdett neki udvarolni, mert fiúnak nézte –, kérdéssé lett, számít-e, hogy ki beszél: nő vagy férfi? Kinek jár a szabadság? A fehér férfinak, aki kényelmesen elvan a fűtött lakásában, és a buszon is oda ül, ahova akar?

Eltelt egy fél évszázad, mindenki **pompásan buszozhat,** de mégis… Soksok békésen dühös női alkotót kívánunk, búcsúzik Zsigó Anna a koncert előtt.

Közelebb jutottunk ahhoz, mi az az underground? Nem feltétlenül. Patti Smithhez egy picit.

Melinda Rose

HELYTÖRTÉNET

JÓZSEF ATTILA ÉS A FERENCZ MOZGÓ

Múlt havi lapszámunkban arról olvashattak, hogy Gönczi Ambrus helytörténész társaságában tettünk egy sétát a Ferenc tér hely- és irodalomtörténeti jelentőséggel bíró épületei között, a mai részben pedig „mélyfúrást" végzünk ugyanott: közelebbről és mélyebben megvizsgáljuk a Ferenc tér 4. szám alatt található épületet.

Ez az a ház, amelyet manapság a legtöbben arról ismernek, hogy van ott egy óvoda – ám ennél sokkal érdekesebb, hogy annak idején ott működött **a Ferencz Mozgó,** vagyis az a mozi, ahol a gyermek József Attila a testvéreivel és a mamájával dolgozott. Sőt, a költő – aki ekkor még nem költő, hanem egy szegény ferencvárosi proletár kisfiú a sok ezer közül – itt szeretett bele a mozifilmekbe, s ha hiszik, ha nem, még **rendszeresen zongorázgatott** is itt, ami viszonylag meglepő egy szegény ferencvárosi proletár kisfiútól – miképpen Petőfi Sándorról sem tudja a nagyközönség, hogy kamaszkorában rendszeresen vett zongoraleckéket, ez az életrajzi tény ugyanis sehogyan nem fért bele abba a **sematikus és hamis** képbe, amelyet a nép szegény zsenifiáról igyekeztek kialakítani a proletárdiktatúra irodalompropagandáért felelős káderei.

De magára az épületre visszatérve: a négyemeletes, szecessziós stílusú lakóházat Bach János tervezte Bertók Mihály megrendelésére, aki kovácsmesterségből és saját tulajdonú bérkocsik bérbeadásából gazdagodott meg annyira, hogy ezt a **ma is szépséges** házat felépíttethesse. A négy emeleten összesen tizenkilenc darab két-három szobás lakást alakítottak ki, mindegyikhez tartozott egy-egy cselédszoba, konyha, előszoba és fürdőszoba is, ami száz évvel ezelőtt nagyon menő lehetett, ha meggondoljuk, hogy **József Attila és családtagjai** a Ferencvárosban leginkább olyan lakásokban húzták meg magukat, ahol egy szobában szorongtak mindannyian, a gyerekek egy ágyban aludtak, s nemhogy fürdőszoba nem, de vécé is csak egy volt emeletenként.

Fotók: Kácsor Zsolt

Mint a Budapest100 nevű honlap írja: a saroképület máig megőrizte a historizmus **vízszintes hangsúlyú** homlokzatfelépítését, és a lakásokat sem osztották föl benne, azaz ma is tizenkilenc lakás van itt. A földszinten árkádíves lábazatokat látunk, míg a legfelső, párkány- és vakolatsávokkal közrefogott emelet az épület „koronázó főpárkánya" – ez a megoldás a Duna-korzó palotáinál jött divatba az **1860-as évek** végén. A tömbsarok tetőkiemelése is a historizmus pesti saroktornyait idézi, ahogy az erkély baluszteres–könyöklőpárkányos megformálása is.

jusson eszükbe róla az a csóró, hiányos öltözetű, mindig éhes kisfiú, aki a jelenleg óvodaként működő helyiségben egy zongorán klimpírozott

A földszinten alakították ki az egykori mozit és a szintén csak egykori kávéházat. A mozi – korabeli kifejezéssel: **mozgó színház** – 1912-ben nyílt meg Ferencz Mozgó néven, működtetője maga a ház tulajdonosa, vagyis Bertók Mihály volt. Érdekességképpen megemlíthetjük, hogy – mint arra Gönczi Ambrus a múltkori sétán felhívta a figyelmet – ez volt a főváros legkisebb, azaz legkevesebb nézőt befogadni képes mozija: egyes adatok szerint mindössze 160, más források szerint 179 vagy 185 főt tudott befogadni.

A **József család** egy időben teljes létszámban ebben a moziban dolgozott: a mama, Pőcze Borbála takarított, a lányok (Jolán és Eta) neki segítettek, vagy jegyet árultak, míg a későbbi költő **vizet hordott** a nézőknek. Egyébként ez a munka számukra

nem lehetett idegen, hiszen a család hasonló munkát végzett a Ferencváros több egykori mozijában is, így az Üllői út 63. szám alatt volt Projektográfban, a Haller u. 54. szám alatti Haller Mozgóban, valamint a mai Mester u. 51. szám alatt működött Világ Moziban is. De a gyerekek **nemcsak dolgoztak,** hanem szórakoztak is itt. Lássuk, mit ír erről visszaemlékezéseiben a költő nővére, József Jolán:

„Két éven keresztül minden esténket a moziban töltöttük. Soha nem lankadó érdeklődéssel néztük az óránként megismétlődő műsort. Jóról és rosszról nem gondolkozunk, de az előttünk szakadatlanul lepergő **híg mesék** tanulságai megrögződtek bennünk: a jó elnyeri jutalmát, a rossz pedig büntetését. Minden nap szemtanúi voltunk a bajtól szorongatott, veszedelemnek kitett, minden megpróbáltatással sújtott, meghajszolt emberek történetének, akik végül kievickéltek a szörnyűségekből, és boldogan éltek, amíg meg nem haltak. Attila alig kapta be az ebédjét, **már rohant** a moziba. Elmaradtak az utcai csavargások. Itt, a moziban az előadás megkezdéséig azzal szórakozott, hogy leült a rozoga zongora elé, és órákon keresztül játszotta a »Szeretnék szántani« dallamát. Később már kevés volt neki az, amit tudott, belevetette magát a hangok zűrzavarába, és éktelen **kakofóniákat dörömbölt ki** a nekivadult húrokon. Az üres terem falai visszaverték a harsány hangzavart, majd a lágy összevisszaságot, ha a gyerek tíz ujja szelíden próbált kisimogatni valami harmóniát, feloldozást a konok hangszerből."

A Tanácsköztársaság – amelynek egyik legfőbb ismérve az volt, hogy az élet minden területét igyekezett megreformálni – természetesen **változást hozott** a mozik működésében is. Betiltották, hogy a mozgó színházakba gyerekek is járjanak, de kárpótlásul öt budapesti mozit „gyermekmozivá" alakíttattak, ahol csak gyerekműsorokat adtak. A Ferencz Mozgóból is így lett **átmenetileg gyermekmozi** Gulliver Mozgó néven 1919. május 31-től. A Tanácsköztársaság bukása után a mozit visszakapták a felnőttek, újra Ferencz Mozgó néven működött tovább, népszerűsége és látogatottsága azonban az 1920-as években megcsappant, az utolsó években már csak hétvégén és ünnepnapokon üzemelt, majd az 1930-as évek elején **meg is szűnt.** A megszüntetésében alighanem az is szerepet játszhatott, hogy a kicsiny nézőtér miatt nem érte meg hangosfilmet vetítő mozivá alakítani, márpedig az 1920-as évek végétől kezdve a hangosfilm lassan kiszorította a némafilmet Magyarországon is.

Ha arra járnak, **nézzék meg maguknak** az épületet, s jusson eszükbe róla az a csóró, hiányos öltözetű, mindig éhes kisfiú, aki a jelenleg óvodaként működő helyiségben egy zongorán klimpírozott. Talán minden másképp alakul az életében és az irodalomtörténetben, ha az a hajdani kisgyerek történetesen éppen ebben a házban nő fel gazdag polgári családban, mindig jóllakottan, hírből sem ismerve **azt a kegyetlenséget,** hogy egy gyereknek dolgoznia kell: a napi betevőért.

Kácsor Zsolt

(Források: Budapest100; *Szabolcsi Miklós:* József Attila élete és pályája I-II.; *külön köszönet Gönczi Ambrusnak.)*

SKANDINÁV KRIMI, MAGYAR RÖGVALÓ A RÁDAY UTCÁBAN

LESZ-E FŰTÉSÜNK IDÉN TÉLEN?

Vérfagyasztó skandináv noir – ez a műfaji megjelölés illik leginkább az Itt és Most Társulat legközelebb október végén látható, *Memento* című előadására, amelyet, improvizatív színházról lévén szó, a nézők minden alkalommal a színészekkel együtt alakíthatnak.

Nincs előre megírt szövegkönyv, a történet éppen akkor és ott jön létre, a szemünk előtt. Csak az igen tágan értelmezhető téma adott: ennek alapján kell a nézőknek a nemzetközi filmes palettáról felsorolniuk néhány művet, majd a színészek által felvonultatott karakterek közül kiválasztaniuk, hogy ezúttal **kinek a történetét** mutassák be az elkövetkező nagyjából hetven percben.

Elképesztően vicces alakok jöttek össze a skandináv noir, a török szappanopera, az amerikai világvége-katasztrófafilm és az űrwestern címszavak alatt. Kezdetben **kicsit sajnáltam,** hogy nem Fatima, a hotelben dolgozó és a gazdag vendégek holmijai között kutakodó török lány kalandjait követhetjük majd, de végül igen szórakoztatónak bizonyult az abszolút nyertes, a *Jasper felügyelő* sztorija is.

A detektívnek, miközben épp egy bizarr gyilkosságsorozat felderítésén dolgozik, a házassága is válságban van, és a saját **démonaival** is meg kell küzdenie. A Jaspert alakító Szőke Gábor jól hozza a mindenből és mindenkiből kiábrándult, vékony lódenkabátjában folyton didergő északi nyomozót, mellette Bán-Horváth Veronika Freját, az egyszerre vad és kislányos feleséget, Gregus László a lányáért aggódó Olaf urat, és végül, de nem utolsósorban Bernát Tímea a retró szőrkucsmában a nézők elé lépő félelmetes fenevadat („a" Farkast), Jasper **egykori szerelmét,** akinek kezéhez, vagyis inkább karmaihoz számos szétmarcangolásos bűneset tapad.

sötétség és, egy ideje már, állandó rettegés uralkodik

A *Mementó*ban tragikomikus helyzetek sora tárul fel, miközben a történet nem kronologikusan, hanem – a sorrendet itt-ott még tovább bonyolító eseményekkel megtűzdelve – visszafelé pörög. Így a végeredmény még inkább álomszerűnek (és ennek ellenére realisztikusnak) tűnik. Abszolút minimalista a díszlet és az eszköztár: a szűk játéktéren **csupán néhány szék** kap helyet, amelyeket a szereplők időnként át-, majd szükség szerint újra visszahelyeznek, és amelyek, ha arról van szó, ágyként vagy épp motorként is jól funkcionálnak. Az öltözékeket is úgyszólván a nézők előtt cserélik le. Mégis, így is elhisszük, hogy mindaz, amit látunk, valódi. Északi, kis hegyi falu, ember nélküli táj, ahol sötétség és, egy ideje már, állandó rettegés uralkodik.

Jasper jellemző szavajárása („kurva hideg van") **szimbolikus értelmet nyerve** visszaránt minket a szintén mélysötét és ingoványos magyar rögvalóba. A figurák révén kénytelen-kelletlen magunkon (ez van, c'est la vie) is röhögünk. Minimalista eszközökkel ugyanis nehezen lehetne találóbban megragadni a hétköznapok egyik legégetőbb problémáját, miszerint lesz-e elegendő fűtésünk idén télen. A hófödte északi táj több ezer kilométerre van ugyan tőlünk, a szemünk előtt megelevenedő történet mégis **szólhatna akár rólunk,** káeurópai didergőkről is. És a szintén leküzdendő démonokról.

Gáspár S. Anna

ÚJ HELY: OLVASÓKÖR ÉS ZENEFESZTIVÁL

A TOMPA UTCA NAPPALIJA

A Tompa és a Liliom utcák sarkán lévő kis hely régóta üres volt. A feleségemmel többször eljátszottunk a gondolattal, milyen jó lenne nyitni itt egy helyet. Persze mi zéró vendéglátós tudással és tőke nélkül tényleg csak játszottunk. Az egy utcával arrébb lévő Paletta étterem vezetőjének, Bezerics Dánielnek és társának, Tibolya Katalinnak viszont komoly ambíciói voltak.

„Szentgyörgyváron, az első nyári Margófeszten kezdtünk Danival agyalni arról, milyen kulturális, közösségépítő teret lehetne létrehozni" – emlékezett a kezdetekre Valuska László, a Margó Irodalmi Fesztivál szervezője, a Könyves Magazin főszerkesztője, Bezerics Dánielle közösen **a Tompa 17** ötletgazdája. „A Tompa utca nappaliját képzeltük el, ahova be tudsz ülni egy kávéra, dolgozni, találkozni, de ehetsz egy levest, vagy levehetsz egy könyvet a polcról."

Az induláskor, nyáron elsősorban fagyizóként működött a hely. Szeptemberben, az Analóg olvasócsoporttal közösen szervezték meg az első programot.

A felületes netes görgetés helyett az **elmélyült, koncentrált olvasást** célként kitűző olvasókör első vendége Czakó Zsófia író volt, a folytatásban, októberben Maros András író és Schruff Milán színész lesz.

Az Analóg olvasókörön kívül szervez majd ide esteket a Könyves Magazin és a Margó Fesztivál olvasóköre, illetve a Poket Zsebkönyvek is. Utóbbi szervezésében fellép majd a Platon Karataev dalszerzője, Balla Gergely, valamint Vecsei H. Miklós.

Könyvbemutatók is lesznek, elsőként a kerülethez is kötődő Bendl Vera *Majdnem negyven* című regényéé. Valuskáék más, a Ferencvárosban élő vagy ide kötődő művészeket is terveznek meghívni. Lesznek egy szál gitáros, slam poetry, valamint történetmesélő estek is, amelyeken bárki megmutathatja magát egy slammel vagy egy tíz-tizenöt perces saját történettel. Az október 22-én második alkalommal zajló **Tompa utcai utcazene fesztiválra** pedig zenés irodalmi programmal készülnek.

„A Tompa 17 nemcsak kávézó és programhelyszín, hanem könyvkölcsönző is lesz, ahonnan az érdeklődők friss és izgalmas olvasnivalókat vihetnek haza, amiket majd a könyvklubokban megbeszélhetnek" – magyaráz tovább Valuska.

Manapság algoritmusok irányítják, hogy mit nézünk, hallgatunk. A Tompa 17 gazdái szeretnék, hogy legalább **az olvasás ritmusa ne algo legyen.** Ezért a kávézóban létrehoztak egy kicsi, kb. hétszáz kötetes, de annál színesebb könyvtárat. Van benne magyar és külföldi irodalom, ismeretterjesztés, scifi és fantasy is. A gyűjtemény Valuska saját könyveiből, barátok és a kávézóba betérő vendégek felajánlásaiból állt össze. Nincsenek ETO-számok és könyvtárosok, bár katalógus, olvasókártya és **egy füzet a kölcsönzésekhez** van. De fontosabb a bizalom, a partnerség: bárki beadhatja a maga könyveit, megbízva a többiekben, hogy senki sem fogja ellopni vagy megrongálni. Olvasni szerető emberek szintén rajongóknak hozták össze a helyet. Ahol az olvasmányélmények megoszthatók, így a közösség tagjai hatással lehetnek egymásra, nem a keresőmotor szelektál a keresési előzményeink és a beállított érdeklődési köreik alapján. Véleményt kell alkotniuk, **el kell mesélniük,** mit olvastak, esetleg meg kell vitatniuk a másikkal, ha ő már olvasta.

Párbeszéd kell hozzá.

Juhász Tamás

További információ a helyről és a programokról: https://www.facebook.com/tompa17 https://www.instagram.com/tompa17_/

Fotók: Stépán Virág

FILMFESZTIVÁL A SZOMSZÉDBAN

KELETEN A HELYZET VÁLTOZATLAN

A 15. Koreai Filmfesztivál bombaerős programmal jelentkezik október 14. és 21. között a Corvin moziban.

A Koreai Kulturális Központ immár 15. alkalommal rendezi meg a Koreai Filmfesztivált a **kedvenc kerületünkkel szomszédos** Corvin moziban. A kiváló eseménysorozatról tavaly és tavalyelőtt értekeztem már e periodika hasábjain, idén is csak ajánlani tudom, mert bőséges lesz a filmkínálat (26 nagyjátékfilm, 2 egész estés animáció, 10 rövidfilm), de emellett lehetőség nyílik találkozni egy dél-koreai rendezőnővel (Byun Young-joo október 15-én várja majd az érdeklődőket a 20:30-as vetítést követően), és egy dél-koreai utcazenész (Sungjoon) is ellátogat majd ide, hogy k-pop slágerekkel **szórakoztassa a nagyérdeműt** a Corvin sétányon október 13-án és 14-én.

A 14-i nyitófilm azonnal egy világszám Park Chan-wook (*Oldboy, A szobalány*) jóvoltából: *A titokzatos nő* idén a legjobb rendezés díját vihette haza Cannes-ból, és jó hír, hogy ha valaki lemaradna róla a fesztiválon, pótolhatja majd decemberben, ugyanis a Mozinet jóvoltából bekerül majd a hazai moziforgalmazásba. Mivel két hónap múlva egy egész oldalt szeretnék szentelni ennek a **parádés, hitchcocki ihletésű** mozinak, legyen elég most annyi, hogy bűnügyi filmbe oltott, gyönyörűséges szerelmesfilmről van szó, amelyben a főhős detektív (Park Hae-il) belehabarodik egy gyilkossági ügy első számú, kínai származású, titokzatos gyanúsítottjába (Tang Wei az *Ellenséges viszonyok* című Ang Lee-filmből lehet ismerős). Park Chan-wook nagy stílusművész, és bár akadnak az életművében önnön manírjaiba belefeledkező, papírvékony opuszok, *A titokzatos nő* esetében **stílus és tartalom** kéz a kézben jár. Akiket egy cseppet is izgat Észak- és Dél-Korea viszonya, azok nagyon fogják értékelni a *Menekülés Mogadishuból* című tételt az akciófilm-specialista Ryoo Seung-wan rendezésében: 1991-ben járunk, a szomáliai fővárosban, ahol az **egymást kölcsönösen rühellő** észak- és dél-koreai diplomaták a polgárháború kitörésével együttműködésre kényszerülnek a széthulló országból való kijutás reményében. Csoda jó a szereposztás (Kim Yoon-suk, Jo In-sung), a karakterek nagyon el vannak találva, végig lebilincselően izgalmas a film, de a pontot az i-re a záró autós üldözés teszi fel: olyan lenyűgöző demonstrációja ez a koreai barátaink **technikai felkészültségének,** hogy még a veterán akciófilm-rajongók is a moziszékek alatt fogják keresni az állukat. Feltétlen kiemelést érdemel az idei esztendő legnézettebb dél-koreai filmje, a *Büntetlenül – véres küldetés*. Az elmúlt öt évben Ma Dong-seok az első számú akciósztár Dél-Koreában: ez a hegynyi méretű, karizmatikus színész olyan, mintha Bud Spencert és Donnie Yent kereszteznénk egymással – bohókás meg vicces, de azért roppant mód ért a bunyóhoz, és **szakmányban veri le** a rosszarcúak veséjét. Nem véletlen, hogy minden évben megkínálják egy tökéletesen rá szabott nyomozó- vagy maffiózószereppel: most például egy Vietnámba szökött gengsztert kell visszahoznia a szöuli rendőrkapitányságra, de persze lesz bonyodalom, miután tragikus hirtelenséggel megnő az eltűnt dél-koreai turisták száma Hanoiban. A *Büntetlenül – véres küldetés* egyrészről könnyed, laza és humoros, másrészről pedig irdatlanul brutális, amikor a gyilkosságokról vagy az akciójelenetekről van szó. Akárhogy legyen is: **pompázatos szórakozás.** Akit érdekel a politika színfalak mögötti világa, netalántán a 20. századi koreai történelem, annak tudom ajánlani a *Királycsináló* intrikameghajtású, feszült politikai drámáját. Noha soha nem hangzik el a neve, a *Királycsináló* valójában az ellenzéki legenda, Kim Dae-jung kampányfőnökének a története az 1971-es választások idején, amikor is megpróbált választást nyerni Kimnek az akkor már közel tíz éve regnáló, jobboldali katonai diktátor, Park Chung-hee ellen. Megtekintés előtt érdemes azért rákeresni a két névre, mert **a kontextus ismerete** hozzá fog adni a filmélményhez. Végezetül a meghívott vendég, Byun Young-joo rendezőnő híres dokumentumfilm-trilógiájának középső darabját, az 1997-es *Búbánat*ot ajánlom a nézők figyelmébe, ugyanis egy olyan megrázó témát mutat be nagy érzékenységgel, amely Európában egyáltalán nem közismert: a második világháború idején Japán százezres nagyságrendben hurcolt el **koreai nőket,** hogy hadiprostituáltként „szolgálják” a császári hadsereg katonáit.

Teszár Dávid

a veterán akciófilm-rajongók is a moziszékek alatt fogják keresni az állukat

MESTER UTCÁN NYÍLIK MÉG A SÁFRÁNY RÓZSA

Fotó: Stépán Virág

Októberi kora délután, félig tél, félig nyár, az ősz még nem tudta eldönteni, hogy jön vagy nem jön: hol hétágra süt a nap, hol elhord a fagyos szél. E remek időben **a Mester utcán** sétálok, egy Duna-parti olaszban akartam marhapofát enni (napok óta ezt terveztem), de rendezvény miatt nem engedtek be az étterembe. Azóta keresem a helyem. A környéken a vendéglátóhelyek fele már **végleg bezárt,** a többi meg a gyros – kínai – kifőzde vonalon mozog. Gondolom én. Egészen addig, míg meg nem pillantom a Saffron Rose **perzsa vendéglőt** a 15-ös szám alatt. Hát, ha nem is marhapofa, de legalább bárány, jut eszembe a mentő ötlet, és már bent is vagyok. (A *Saffron Rose* – mint ezt az internetekről megtudom – egy meglehetősen drága parfüm, gyártja a Grossmith London, „komplex, fás, keleties illat, mely kombinálja a sáfrányt és a rózsát, hogy **csodálatosan fényűző** és gazdag kompozíciót hozzon létre", egy 50 ml-es üvegcse ára majdnem 90 000 forint.)

Erről a vendéglőről azonban legutoljára jutnának eszembe a „fényűző" vagy a „gazdag" szavak. Belső tere **kicsiny, egyszerű.** Egyetlen pici szoba, öthat asztal az egész. De mégis valahogy hangulatos és otthonos. Az ablakban vízipipák, a sarokban hatalmas aranyszínű szamovár, azt csak sejtem, hogy az asztalterítőkön perzsa népi motívumok kaptak helyet. Egy lány és egy srác ül a vendégtérben, **egyik sem beszél magyarul** (csak tippelek: perzsák, akik Iránból, esetleg Törökországból érkeztek). Pillanatokon belül kiderül: a lány a pincér, a srác a szakács.

Délután negyed kettő, én vagyok az egyetlen vendég. Végigböngészem az étlapot, de csak alibiből, mert igazából **már rég eldöntöttem,** hogy bárányt fogok burkolni. Milyen bárányból készült ételek kaphatók? Kérdezem, pedig ott van a kezemben az étlap: a *khorosht gheimeh* paradicsomkrémből, sárgaborsóból és bárányhúsból készül (ez egy ilyen piros raguféle), a *lobia polo* zöldbabból, **rizsből és bárányhúsból** (ez a bácskai rizseshús perzsa változata), aztán van *mandi* bárányból (ez szintén rizs és hús, de a lényege állítólag a speciális fűszerkeverék, amelynek alapja a kömény, a bors, a kurkuma és a kardamom) és **báránycsülök is** *(sabzi polo ba mahiche).* De én akkor már rá vagyok kattanva a kebabra, és közlöm, hogy nekem tulajdonképpen mindegy, csak hozzanak egy jókora kebabot, ami bárányból készült.

A szakács srác rögvest felszalad a lépcsőn az emeleti konyhába, még utánaszólok, hogy **valami levest** is csináljon. Várakozás közben eszembe jut, hogy szeretnék még egy *mast o khiar*t, ami joghurtos, mentás uborka. A főétel előtt, ugye? – kérdezi a lány. Nem, a főételhez – válaszolom határozottan. Magyar ember nem előételnek eszi a tejfölös uborkasalátát, hanem a húshoz, de ezt már nem árulom el neki.

Jön a levesem, állítólag csirkeleves. Egy brutálisan zöldséges, **sűrű, mármár főzelék állagú** cucc, annyi perzsa fűszerkeverékkel (csak tippelek: fahéj, kardamom, szegfűszeg, szerecsendió, gyömbér, koriander, sáfrány, kurkuma, római kömény stb.), hogy a kezdődő náthám rögtön elmúlik, és gyógyultan tekintek az ablakból az elsuhanó 51-es villamos után.

A joghurtos ubisali **persze megérkezik** a főétel előtt, de én nem nyúlok hozzá. Azért se. Aztán kiderül, hogy a szakács egy ún. *kubide kebab*ot (3500 Ft) választott nekem. Grillezett bárány, magyarul perzsa miccs. A darált (vagy kétszer aprított, a neve egyébként azt jelenti: csapott, mert régen **lapos kövön fakalapáccsal** csapták szét a húst) bárányt kurkumával, borssal, sáfránnyal fűszerezik, némi hagymával, tojással gyúrják össze, egy kardszerű készség pengéjére nyomkodják körbe a masszát, így grillezik faszénparázs fölött, végül kihúzzák a kardot a megsült kebabból. Az én báránykebabom kicsit sem száraz, jó fűszeres, **friss, puha és szaftos,** füstös illatú, bár azt azért nem hiszem, hogy a szakács a félemeleten faszénen sütötte volna. Bőven facsarok citromot a húsra. Grillezett paradicsom és sáfrányos rizs a köret, egy gyönyörű, ovális (csak tippelek: perzsa mintájú) fémtálcán tálaltatik. Hozzá **bőszen lapátolom** a perzsa uborkasalátát, melynek tetején friss mentalevelek feküsznek haragoszölden.

Boldogan és jóllakottan tekintek ki újra az ablakon, s azt látom hirtelen, hogy a Mester utcára beszökik az Ősz, nesztelen. Vagyis **nem egészen** nesztelen. Züm, züm, mondja, és röpködnek végig az úton a tréfás falevelek.

Cserna-Szabó András

EURÓPA-LIGA

A TAVASZRA KÉSZÜL A FERENCVÁROS

Amikor kisorsolták az Európa-liga csoportjait, nem tűnt reménytelennek, hogy a Ferencváros kiharcolja a tavaszi folytatást, azaz megszerzi legalább a harmadik helyet, amivel a Konferencia-ligáért játszhat. A francia Ligue 1 bronzérmese, a Monaco ellen nem sok esélyt adtak még a vérmesebb szurkolók sem, de úgy vélték, a szerb és a török bajnokkal szemben begyűjthetők a szükséges pontok.

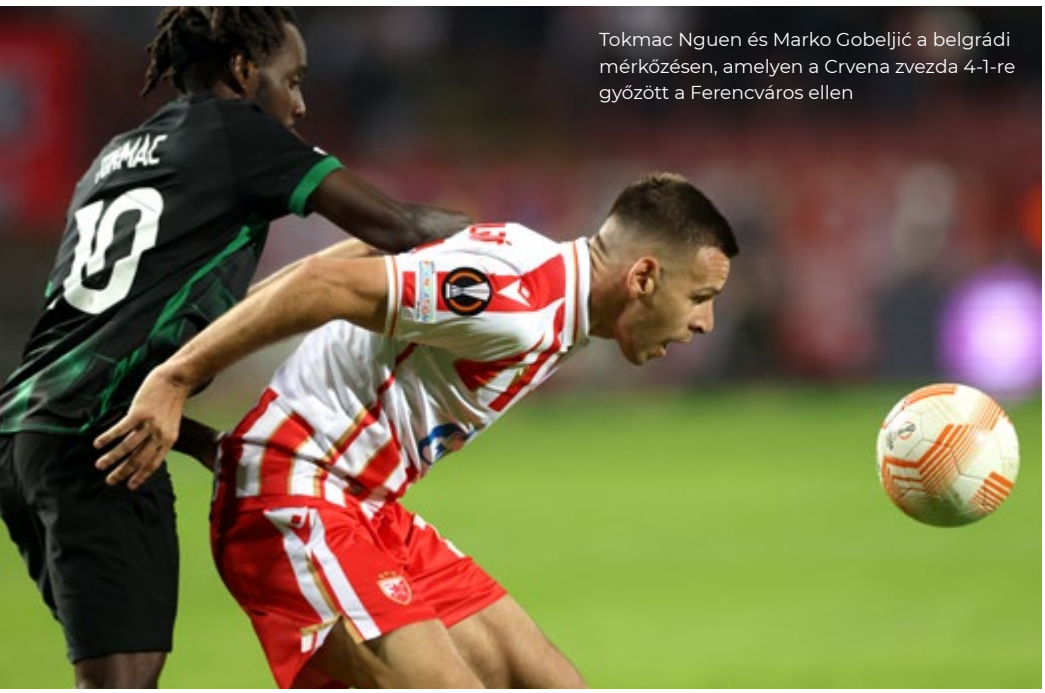

Tokmac Nguen és Marko Gobeljić a belgrádi mérkőzésen, amelyen a Crvena zvezda 4-1-re győzött a Ferencváros ellen

Fotó: Andrej Cukic (MTI/EPA)

Ha továbblép az egyenes kieséses szakaszba az FTC, először éri meg a tavaszt a csoportkörök bevezetése óta. Pedig már többször nekifutottak a feladatnak a zöld-fehérek.

A 2004–2005-ös idényben az Európa-liga **elődjében, az UEFA-kupában** a Bajnokok Ligájából „lecsúszva” jutott el a Ferencváros a csoportküzdelmekig. Az ötös csoportokban két-két hazai és idegenbeli mérkőzést játszott mindenki, és hárman léphettek tovább. A Fradi a holland Feyenoorddal kezdett a Puskás Stadionban, és 1-1-re végződött a találkozó, majd Gelsenkirchenben két góllal maradtak alul Lipcseiék a Schalkével szemben. Így a svájci bajnokot, a Baselt le kellett volna győzni a tavaszi folytatáshoz, és bár a zöldek vezettek, **a vendégek fordítottak,** a hajrában pedig kimaradt egy hazai 11-es. Bár a skót Heartsot 1-0-ra megverte idegenben az FTC, csak 4. lett.

A következő próbálkozásra már élénken emlékezünk. 2019-ben ismét a BL-ből került át a Fradi a már Európa-liga elnevezésű sorozatba. Az Espanyollal Barcelonában játszott 1-1 után sokan reménykedtek a jó folytatásban. A bolgár bajnok Ludogorec ugyan győzött 3-0-ra az Üllői úton, de a szintén BL-ből érkezett CSZKA Moszkvát 1-0-ra **megverték a zöld-fehérek** az orosz fővárosban. Itthon azonban nem esett gól, majd következett az Espanyol elleni hektikus mérkőzés. A 77. percben kimaradt egy hazai büntető, a 91.-ben gól lett a másodikból, ám az emberelőnybe került katalánok a 96.-ban egyenlítettek. Razgradban nyerni kellett volna a tavaszt jelentő második helyhez, ám csak a 95. percben szerzett gólt a Ferencváros – azzal lett 1-1.

Egy évvel később a Bajnokok Ligájában **elérte a csoportkört** a Fradi (a Barcelona, a Juventus és a Dinamo Kijev társaságában), és kevés hiányzott ahhoz, hogy harmadik legyen, és átkerüljön tavasszal az Európa-ligába. A budapesti nyitányon 2-2-t hozott a Dinamo elleni összecsapás, így az utolsó meccsen Kijevben a rosszabb gólkülönbség miatt csak a győzelem hozhatott volna továbbjutást, ám végül 1-0-ra az ukránok nyertek.

Tavaly a BL-től **a rájátszásban búcsúzott** az FTC, így ismét az Európa-ligában szerepelhetett. A német Bayer Leverkusen, a spanyol Betis és a skót Celtic alkotta csoportban a záró mérkőzésig kellett várni az első ferencvárosi pontokra. Ekkor a már biztos első helyezett Leverkusent 1-0-ra megverte az Üllői úton a Fradi.

Így érkeztünk el 2022 nyarához, amikor a BL-ben harminc év után visszavágott a Ferencváros a Slovannak a Pozsonyban elszenvedett vereségért és a szurkolóit ért támadásért. Az azeri Qarabag megállította a zöld-fehéreket, akik az ír Shamrock Roversen átlépve jutottak **az Európa-liga csoportkörébe.**

A török bajnokot, a Trabzonsport összesen 85 percet emberhátrányban játszva 3-2-re legyőzte a Groupama Arénában az FTC. Olyan küzdeni akarást mutatott a csapat, amelyet már régóta hiányoltak a szurkolók, és a Fradi-címeres mezben mindig elvárható. Monacóba több százan kísérték el Dibuszékat, és hatalmas ünneplést rendeztek az Európa-szerte meglepetést keltő 1-0-s diadal után. Az első két meccs felélesztette a tavaszi reményeket, hiszen 1975, a legendás KEK-döntő óta nem játszott a Ferencváros a nemzetközi kupaszezon második felében.

Ehhez már akár **egy újabb pont** is elég lehet. A belgrádi vereséget követően ezt talán már a lapzártánk utáni, Zvezda elleni hazai meccsen begyűjtheti a Fradi.

Margay Sándor

VÁLOGATOTT ÉS FTC

LIPCSÉTŐL KECSKEMÉTIG

Minden bizonnyal számos mélyre hatoló tanulmány mutatja majd be a kétezres éveket úgy, mint azt a néhány évtizedet, amelyben bebizonyítottuk, hogy az ország egyre rémisztőbbé váló társadalmi, gazdasági kilátásai ellenére egységes a nemzet! És sikeres! Méltó régi nagy híréhez! Fociban legalábbis. Szubjektív tapasztalataim alapján ugyanis Orbán fociprojektjének tényleg mindenki tud örülni a belpesti libsitől az udvarhelyi kettős állampolgárig.

Ha valaki azt mondja a szovjetek elleni hat-nullon és megszámlálhatatlan sors kezének verésén felnőtt néhány **generációnak,** hogy lesz még „Márszej Magyarországé", azaz 2016-ban végre újra világversenyre jutnak a focisták, sőt, megint ott leszünk a létszámbővített Eb-n 2020-ban is, aztán mostanra odáig alakulunk, hogy **az első kalapból** sorsolnak minket a soron következő 2024-es Eb-selejtezőkre – nos, ha valaki ezt mondja, akkor nem biztos, hogy elhiszem.

Sőt, nagyon nem. Főleg, mert a válogatott – most már tartós – sikerének hiányoznak a fundamentumai. Nincsenek akadémiákról özönlő tao-tehetségek, és az európai topligákban sincs egy kezdőre való játékosunk sem. Mégis **megrángatjuk a legjobbakat.** (Mivel a Nemzetek Ligáját kis túlzással nekünk találták ki, ha nagyon szerencsétlenül alakulna a selejtezősorozat, az NL-ben szinte biztosan lesz még javítási lehetőségünk kijutni az Eb-re.)

a lipcsei mérkőzésre muszáj volt elmennünk személyesen is

Fotó: Robert Michael (AFP)

Szalai Ádám védhetetlen sarkazásából repül a labda a hálóba a lipcsei Red Bull Arénában

Gazdasági, oktatási stb. válságba süllyedő hazánkban a rezsi az egekbe, a forint értéke meg lefele száll el, mégis hetekig téma lehetett az átlagpolgár szurkolók között a Rossi vezette válogatott **bentmaradási esélye** az A ligában, a csapat összeállítása, Szalai Ádám visszavonulása. Két mérkőzés volt az élet a csoport élén álló mieinknek: **idegenben, Lipcsében** a németek, itthon, a Puskásban pedig az olaszok ellen.

A lipcsei mérkőzésre muszáj volt elmennünk személyesen is, és bár a csoport élén álltunk, az eredmények alakulhattak volna úgy is, hogy az utolsó körben kiessünk az A divízióból. Mondtam is az igen lelkes gyereknek: **csak játszunk egy tisztességes meccset,** nem igazán hittem a pontszerzésben. Hát nem úgy alakult: a negyvenötezres stadionban a visszavonuló Szalai Ádám csodasarkazása tette csendessé az addig sem túl lelkes helyieket és hangosította fel a hazai szektorokban is helyet foglaló magyar szurkolókat. Így aztán **vidáman tudott felelgetni** egymásnak a vendég és hazai (egy része): „Hajrá! Magyarok!"

Lenne olyan válogatottpárosítás, ahol idegenben ellenünk vesztésre álló hazai szurkolók ezt kimondottan rosszul viselték volna, de ez nem az a helyzet volt. A legsúlyosabb atrocitás Szoboszlait érte. A Lipcse magyar válogatott játékosát **szögletrúgásnál dobálták meg,** söröspoharakkal. A magyar szurkolók belvárosi gyülekezőhelyén okozott némi izgalmat az aznapi sokezres vonulós klímatüntetés, de itt sem alakult ki komolyabb súrlódás a szivárványos zászlók és a német nyelvű szélsőbalos kiírások ellenére sem.

A **csodálatos idegenbeli győzelem** azt jelentette, hogy az olaszok ellen „csoportdöntőztünk", a tét az volt, hogy a Puskásban győztes csapat bejut a Nemzetek Ligája négyes döntőjébe. Nos, a győzelem sajnos nem jött össze, kettő-null lett oda, de a csapat ismét megmutatta, hogy ott van a helye a jobbak között: igen jó meccset játszottunk. Bizakodva várhatjuk a komolyabb téttel bíró Eb-selejtezőket.

Novemberben lesz még két tényleg barátságos válogatott meccs, aztán a katari vb, mi meg addig újra fókuszálunk a Fradira. Lapzártánkkor újra rendeztek már bajnokit is: a **Kecskemét ellen** idegenben 2-0-ra kikaptunk a helyi libalegelőn. Fura volt hallani, hogy a helyiek „Ria-ria, Hungáriával" biztatták csapatukat a Fradi ellen, nehéz ezt megszokni.

„Bakócz Tamás"

ÖNKORMÁNYZATI FOGADÓÓRÁK

Baranyi Krisztina polgármester
+36 1 215 1077/222
polgarmester@ferencvaros.hu

Döme Zsuzsanna alpolgármester
dome.zsuzsanna@ferencvaros.hu

Reiner Roland alpolgármester
+36 1 217 7420/236
reiner.roland@ferencvaros.hu

Árva Péter
Minden hónap első péntekje
18:00–19:00 óra, Mustra Delikát
(Balázs Béla u. 14.)
+36 30 700 5427
arva.peter@ferencvaros.hu

Csóti Zsombor
Minden hónap első péntekje, 10:00–12:00, RÖNK iroda (Toronyház utca 4.)
csoti.zsombor@ferencvaros.hu

Deutsch László
+36 30 445 6648
villamlabu@gmail.com

Gyurákovics Andrea
gyurakovics.andrea@gmail.com

Hidasi Gyula
Minden hónap első péntekje, 10:00–12:00, RÖNK iroda, Toronyház 3/b
+36 1 280 7195
hidasi.gyula@ferencvaros.hu

Jancsó Andrea Katalin
+36 20 526 4808
jancso.andrea@ferencvaros.hu

Kállay Gáborné
kallay.gaborne@ferencvaros.hu

Dr. Mátyás Ferenc
matyas.ferenc@ferencvaros.hu

Mezey István
+36 70 503 5920
mezey.istvan@ferencvaros.hu

Sajó Ákos
+36 30 566 7901
sajo.akos@ferencvaros.hu

Szilágyi Zsolt Zoltán
+36 70 252 7673
szilagyi.zsolt@ferencvaros.hu

Takács Krisztián
+36 30 215 0626
takacs.krisztian@ferencvaros.hu

Takács Máriusz
+36 30 974 1578
takacs.mariusz@ferencvaros.hu

Takács Zoltán
takacs.zoltan@ferencvaros.hu

Torzsa Sándor
Minden hónap második hétfője 16:00–18:00 óra, Balázs Béla utca 38., Piros Pont iroda +36 20 550 0372
torzsa.sandor@ferencvaros.hu

Zombory Miklós
+36 70 333 1712
zombory.miklos@ferencvaros.hu

A képviselők többsége előzetes egyeztetés alapján bármikor fogadja a ferencvárosiakat.
Időpont, helyszín csak annál található, aki állandó fogadóórát (is) tart.

15% KEDVEZMÉNY SZOMBATONKÉNT

SZÉLES ÁRUKÉSZLETTEL, SZAKÉRTELEMMEL VÁRJUK ÖNÖKET!

HA SZOMBAT, AKKOR PATIKA
PATIKASZOMBAT!

PATIKA24 GYÓGYSZERTÁR
BP. IX. KER., FERENC KRT. 12.
+36 1 217 9006
H–P: 7:30–20:00, SZ: 7:30–13:00
és a
BAJCSI 66 PATIKA
BP. V. KER., BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 66.
+36 1 332 6547
H–P: 8:00–20:00, SZ: 8:00–13:00
KÖZÖS AKCIÓJA!

Patika24 Gyógyszertár online
SZEMÉLYES ÁTVÉTELI PONT

Az akció érvényes minden recept nélkül kapható nem támogatott termékre, az üzletekben történő vásárlás esetén 2022. december 31-ig. A részletekről érdeklődjön a patikákban. Más akcióval össze nem vonható.

KERÜLETÜNK OKTÓBERI SAKKLÉPÉSEI

Az elmúlt közel száz év októbereihez köthető ferencvárosi sakkeseményekből tallózom.

Az első, amiről még **az akkori Népszava** is hírt adott, 1928. október 7-én történt. A Ferencvárosi Munkás Sakk-kör játszott ekkor barátságos mérkőzést a Wekerletelepi Sakk- kör csapata ellen, és 10:6 arányban nyert.

Farkas Pál Üllői út 97. alatti vendéglőjében a Ferencvárosi Munkás Sakk-kör 1930. október 6-án már egyéni versenyt kezdett arany- és ezüstérem díjazással.

Ebben az évben **nagy megtisztelte-tés** is érte a nagyon aktív kört: szövetségi felkérésre megszervezett és megrendezett egy másik egyéni versenyt is, Ferencváros felnőtt egyéni bajnoki címéért. Az október végén elindult hatvanfős viadalról a Népszava is beszámolt. A **résztvevők közül** a következőket

Farkas Pál Üllői út 97. alatti vendéglőjében a Ferencvárosi Munkás Sakk-kör 1930. október 6-án már egyéni versenyt kezdett arany- és ezüstérem díjazással

emelték ki: Michló József, Nagy László, Müller Hugó, Radjánszky János, Berger István és Berger Imre.

1969 októberében az OB I-es csapatbajnokságban két szép győzelmet is elért az FTC. Előbb a BEAC-ot verte 8.5-5.5-re, majd a Vasas sakkozóit 8-6-ra.

Az FTC ebben a bajnokságban végül **az ötödik helyet** szerezte meg.

1976 októberében a Magyar Sakkélet számolt be egy 11 fős mesterversenyről, amelyet az FTC akkor már harmadszor rendezett meg Katzenbeck Károly emlékére. A képzeletbeli dobogón végeztek: 1. Titkos Jenő, 2. Puschmann László, 3. Dobos Ottó.

Ezek a kerületünk elmúlt száz évének szép októberi sakkemlékei. Szívesebben lennék kerületünk **mai sakk-esemenyeinek** krónikása, de sajnos mostanság ilyenről nem tudok.

Száraz Sándor

Szerzőnk, Száraz Sándor többszörös magyar sakkbajnok szívesen vállalja sakk iránt érdeklődő gyermekek, fiatalok, felnőttek tanítását. Jelentkezni a **sandorszaraz2020@gmail.com** e-mail-címen lehet.

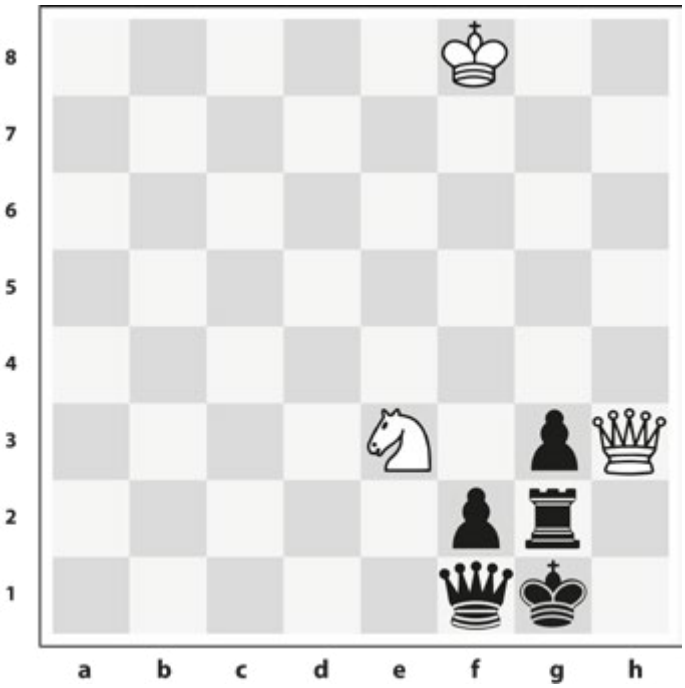

Sakkfeladvány

Világos: király f8, vezér h3, huszár e3
Sötét: király g1, vezér f1, bástya g2, gyalog f2 és g3
Feladat: világos indul, és a második lépésben mattot ad.

Jó szórakozást!
Szeptemberi feladványunk megoldása: **1. Va8**

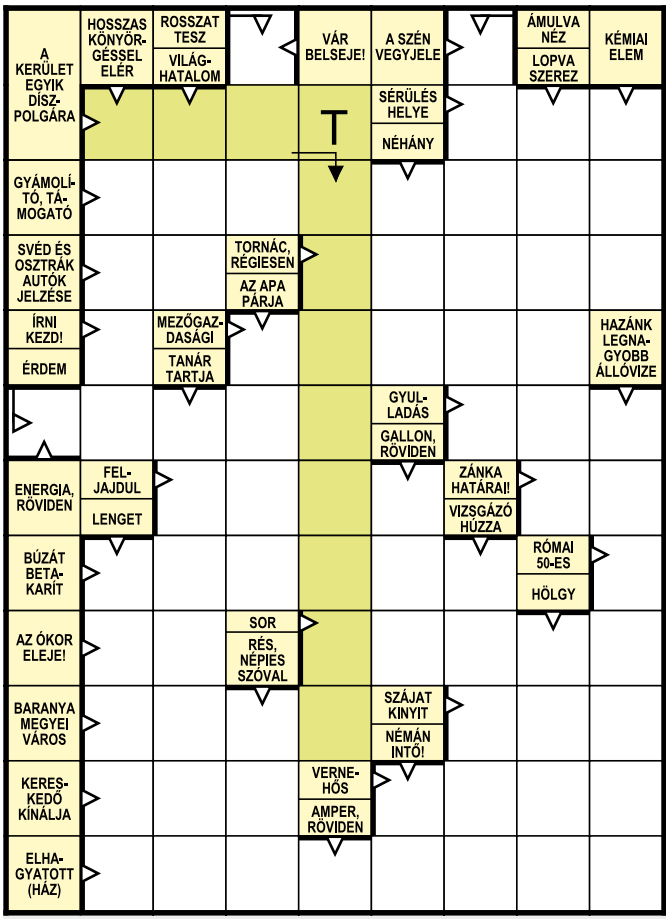

Előző számunk megfejtése: LENN A KÚTBAN

KERÜLETI KULTAJÁNLÓ

VAN ITT MINDEN

Fenn vagy lenn? Komolyzene vagy népszínház? Procc vagy alter? Kortárs tánc a Művészetek Palotájában, vagy tragikomédia az Üllői úti pincében? Nem muszáj választani, mert mindegyik elérhető a 9. kerületben, csak jól kell ütemezni.

A kerületi kultúrfellegvárban, a Müpában zajlik még a Liszt Ferenc születésének 210. évfordulójára szervezett **Liszt Ünnep Nemzetközi Kulturális Fesztivál.** Itt a hazai és nemzetközi művészeti élet legfrissebb produkciói mutatkoznak be, amelyeknek minimum annyi közük van a Liszt-életműhöz, hogy minőségiek, és műfaji tekintetben változatosak.

A Fesztivál Színház teremben ennek jegyében mutatja be ***Az időn kívül*** című táncszínházi előadását a Badora Dance Company október 20-án. David Grossman szülői bánatról szóló irodalmi műve nyomán, Osvaldo Golijov drámai érzékenységgel komponált zenéjére Barta Dóra rendezte, illetve koreografálta a darabot. Az érzéki táncmű arról mesél, hogy vannak olyan helyek – nyilván az időn kívül –, ahol **a veszteség nemcsak hiányt jelent,** hanem erőt is, sőt, sokszoros energiát az élethez. Mi tagadás, szükségünk is van manapság az efféle felszabadító, mitikus kirándulásokra a hétköznapi és globális méretű drámáink közepette.

A Liszt Ünnep utolsó eseménye ugyanitt másnap, október 21-én 19.30-tól az izlandi zongoristasztár, **Víkingur Ólafsson koncertje** lesz. Az északi előadó ezer szálon kötődik Bartókhoz, Ligetihez, Kurtághoz, illetve néhány meghatározó mestere – Sebők György, Sándor György – révén a magyar zongoratradícióhoz is. Liszt *Les Préludes* című művét és Sosztakovics *10. (e-moll) szimfóniá*ját az Orchestre symphonique de Montréal adja elő, Ólafsson pedig Ravel sziporkázó és szellemes *G-dúr zongoraversenyét* az ő kíséretükkel. A kanadai együttes a venezuelai Rafael Payare vezényletével mutatkozik be a hazai közönségnek.

Eközben október 21-én 19.00-kor a **Karaván Színház** új rezidenciáján (Üllői út 31. – Kinizsi utcai bejárat) már elkezdődött a *Guppi* című előadás. Vaszilij Szigarjev darabját Tóth Géza rendezte, Nyári Szilvia, Nyári Oszkár és Pál András (Radnóti Színház) adják elő, és a tavalyi Ördögkatlan Fesztiválon mutatták be. Magukkal hozták Villánykövesd faluházának atmoszféráját **Baranyából a fővárosba.**

Egy minden harmóniát nélkülöző házasságról szól a történet, egy manipulatív, izoláló, bántalmazó férjről és egy manipulált, izolált, bántalmazott feleségről. Persze a nő mit sem tud erről, elfogadja, sőt idealizálja a helyzetét, míg bele nem pottyan az életükbe egy férfi, akit senki sem hívott, ámde jól belesimul. Végül kiderül, hogy **nem minden díszhal az, aminek látszik.** Tragikomédia, abszurd humor, bohóctréfa, hogy a néző szórakozhasson is egy kicsit, miközben a saját párkapcsolati problémáin gondolkodik.

Előadás előtt, után körül lehet nézni az **MG Records lemezboltban** bakelitek, CD-k és DVD-k között. Ugyanis az ország legnagyobb zenei választékával bíró boltjához társult be a Karaván Színház és Művészeti Alapítvány, amely Nyári Oszkár színművész vezetésével 2000-ben alakult a közeli, szintén 9. kerületi Piccolo Színházban (ma Pinceszínház). És most itt valósítják meg a repertoáron lévő előadásaikat, működtetik színészképző stúdiójukat, elsősorban **színészetben tehetséges** roma és minden olyan gyermek, fiatal számára, aki mögött nincs meg a szükséges támogató háttér.

Mindenkinek jó mentális egészséget a havi kultúrafogyasztáshoz!

Artner Sisso

Fotó: Simara László

Vaszilij Szigarjev: Guppi

RÖVIDEN

Közel 200 millió forintos CT-készülék érkezett a ferencvárosi szakrendelőbe, a Mester utcába. A készülék központi egysége 1800 kg, így csak egy tűzfalon vágott első emeleti nyíláson át tudták a helyére emelni. Közben a szomszédos telken új, 3000 négyzetméteres, hatszintes, korszerűen felszerelt szakrendelő épül, amely 2024 nyarától kezd működni. A rendelőben földszonda hűti és fűti majd a helyiségeket. A ferencvárosi önkormányzat a beruházásra összesen 5,6 milliárd forint támogatást kapott a központi költségvetésből. A fejlesztés a ferencvárosi polgármester és a kormány közötti, az atlétikai világbajnoksággal kapcsolatos megállapodás része.

Bursa Hungarica ösztöndíjra jelentkezhetnek november 3-áig a kerületben állandó lakhellyel rendelkező, szociálisan hátrányos helyzetű fiatalok, akik a 2023/2024-es tanévtől a felsőoktatásban szeretnének részt venni, vagy már nappali tagozatos diákok. Bővebb információ: ferencvaros.hu/palyazatok

Fenyőfaárusításra lehet jelentkezni kerületszerte az önkormányzat által kiírt pályázatnak megfelelően. A benyújtási határidő 2022. október 28., 12 óra. Bővebb információ: ferencvaros.hu/palyazatok

Több nyitott pozícióra is álláspályázatot hirdet a ferencvárosi önkormányzat. A főépítészi pályázat beadási határideje 2022. november 3., adóügyi ügyintéző munkakörre október 10-éig, a jogi és a hatósági ügyintéző munkakörre október 16-áig, a belső ellenőri kiírásra október 28-áig lehet jelentkezni. Bővebb információ: ferencvaros.hu/palyazatok

A Tompa és a Ráday utcában vendéglátóterasz üzemeltetésére hirdetett pályázatot az önkormányzat a 2023-as évre. Beadási határidő: 2022. december 2. Bővebb információ: ferencvaros.hu/palyazatok

Október elején elkezdődött a Gát utca 24–26. szám alatti önkormányzati tulajdonban lévő lakóház teljes felújítása. A 19. század végén épült, műemlék jellegű házban 29 lakást alakítanak ki, két udvari szárnyát elbontva pedig zöldterületet hoznak létre a három évtizede tartó középső-ferencvárosi rehabilitáció hagyományainak megfelelően. A lakások fűtését és hűtését – az önkormányzat épületei közül elsőként – víz–víz hőszivattyú fogja biztosítani. A tervek szerint 2023 végén költözhetnek be az első lakók más leromlott állapotú, rehabilitálandó önkormányzati lakóházakból. A felújítás teljes költsége a tartalékkerettel együtt 1,2 milliárd forint.

Új útvonalon közlekedik a 281-es busz a ferencvárosi önkormányzat kérésére, mivel a környékbeliek arra panaszkodtak, hogy a Nagyvárad téri metrófelújítás megnehezíti a közlekedést. A járat szeptember 26-a óta a József Attila-lakótelep irányába nem a Haller utcán, hanem a Vágóhíd utcán közlekedik, ezáltal elkerüli a Balázs Béla utcai megállóját. Az új útvonalon a Mester utca és a Vágóhíd utca kereszteződésénél, illetve a Vágóhíd utcában a Fehér Holló utcánál áll meg. Az eddig megszokottaktól eltér az is, hogy a buszra felszállni a Nagyvárad téren a Vágóhíd utcánál lehet.

Teljesen újjáépítik a Haller utca 50. körfolyosóit. A több mint hét éve statikai problémák miatt aládúcolt függőfolyosókat úgy újítja fel az önkormányzat, hogy a lakóknak nem kell kiköltözniük, mindvégig a lakásukban maradhatnak. A 127 millió forintba kerülő kivitelezés jövő januárban fejeződik be.

Megújult a Komplex Óvoda és Általános Iskola játszóudvara a Vágóhíd utcában, a tankerület és az önkormányzat együttműködésében. Többek között új játszótérrel, csúszdával, új libikókával gazdagodott a játszóudvar. A gyerekek már a megújult terepet vették birtokba idén ősszel.

Vegyesen ültetett növényfoltokat, úgynevezett biodiverz évelőágyásokat alakított ki a Feszofe az önkormányzattal a kerület több pontján, például a Haller és a Mester utca sarkán. A vegyesen ültetett növények eltérő időpontokban virágoznak, a természetben megjelenő formákat modellezik, önszabályozó rendszert alkotnak, jobban tűrik a szárazságot, és könnyebb az ágyásaikat gondozni.

Népszámlálási pontokat hozott létre az önkormányzat a kerületi ügyfélszolgálatokon. A pontok október 14-éig működnek nyitvatartási időben a Bakáts tér 14., a Toronyház u. 3/b és az Ecseri út 19. szám alatt.

APRÓHIRDETÉS

Házhoz megyek! Fogsor készítését, javítását vállalom garanciával. Hívjon bizalommal! Telefon: 06-20-980-3957

Biztos egzisztenciával rendelkező fiatal pár, eltartási szerződést kötne idős személlyel. Kiszolgáltatottság helyett méltóságteljes, rendezett életet biztosítunk. Tel.: 06-20/472 1311

Molnár Éva vásárol legmagasabb áron bútorokat, festményeket, órákat, képeslapokat, régi pénzt, kitüntetéseket, könyveket, dísztárgyakat, porcelánokat, szőnyeget, bakelitlemezeket, bundát, írógépet, varrógépet, kristályokat, bizsukat, ezüst-arany ékszereket, tört aranyat-ezüstöt. Tel.: 06-20-294-9205

Eltartási vagy életjáradéki szerződést kötnék lakásért., plébánosi ajánlás lehetséges! Hitvallásom: a magányt egyedül a szeretet képes meggyógyítani. Tel: 06-70-300-4988

József Attila-lakótelepen keresek 2-3 szobás lakást. 40-48 millió körül. 06-70/949-4013

Blaha Lujza téri irodánkba telefonosokat keresünk. Nyugdíjasok jelentkezését is várjuk. 4-6-8 órás műszakok (választható), heti fizetés. Tel.: 06-70-554-9384

Egyéni vállalkozók és magánszemélyek részére kedvező áron könyvelést vállalok 15 éves adózási gyakorlattal. 06-30/300-0067

Biztos egzisztenciával rendelkező fiatal pár eltartási szerződést kötne idős személlyel. Kiszolgáltatottság helyett méltóságteljes, rendezett életet biztosítunk. 06-20/472 1311

A FERENCVÁROSI „DEÁK” KÖZALAPÍTVÁNY PÁLYÁZATAI

Felsőfokú tanulmányi ösztöndíj
Ferencvárosban élő tehetséges, de anyagi okok miatt a tanulmányaik folytatásában hátrányos helyzetben lévő, jó tanulmányi eredménnyel rendelkező fiatalok részére tanulmányi ösztöndíj elnyerésére
A támogatás összege: személyenként 63 000 Ft

Idegen nyelvi vizsgát támogató ösztöndíj
Ferencvárosban élő, nappali tagozatos tanulók részére közép- és felsőfokú nyelvvizsgát megelőző képzések utólagos támogatására
A támogatás összege: személyenként 40 000 Ft

Zenei ösztöndíj
Ferencvárosban élő tehetséges, zenei tanulmányokat folytató fiatalok tanulmányait támogató ösztöndíj elnyerésére
A támogatás összege: személyenként maximum 20 000 Ft

Sportösztöndíj
Ferencvárosban élő tehetséges, egyéni és csapatsportágban versenyszerűen sportoló egészséges és fogyatékkal élő diákok részére
A támogatás összege: személyenként maximum 40 000 Ft

A pályázatok benyújtási határideje:
2022. november 3.
(van, amelyik esetében 12:00 óra!)
Bővebb információ: ferencvaros.hu/palyazatok